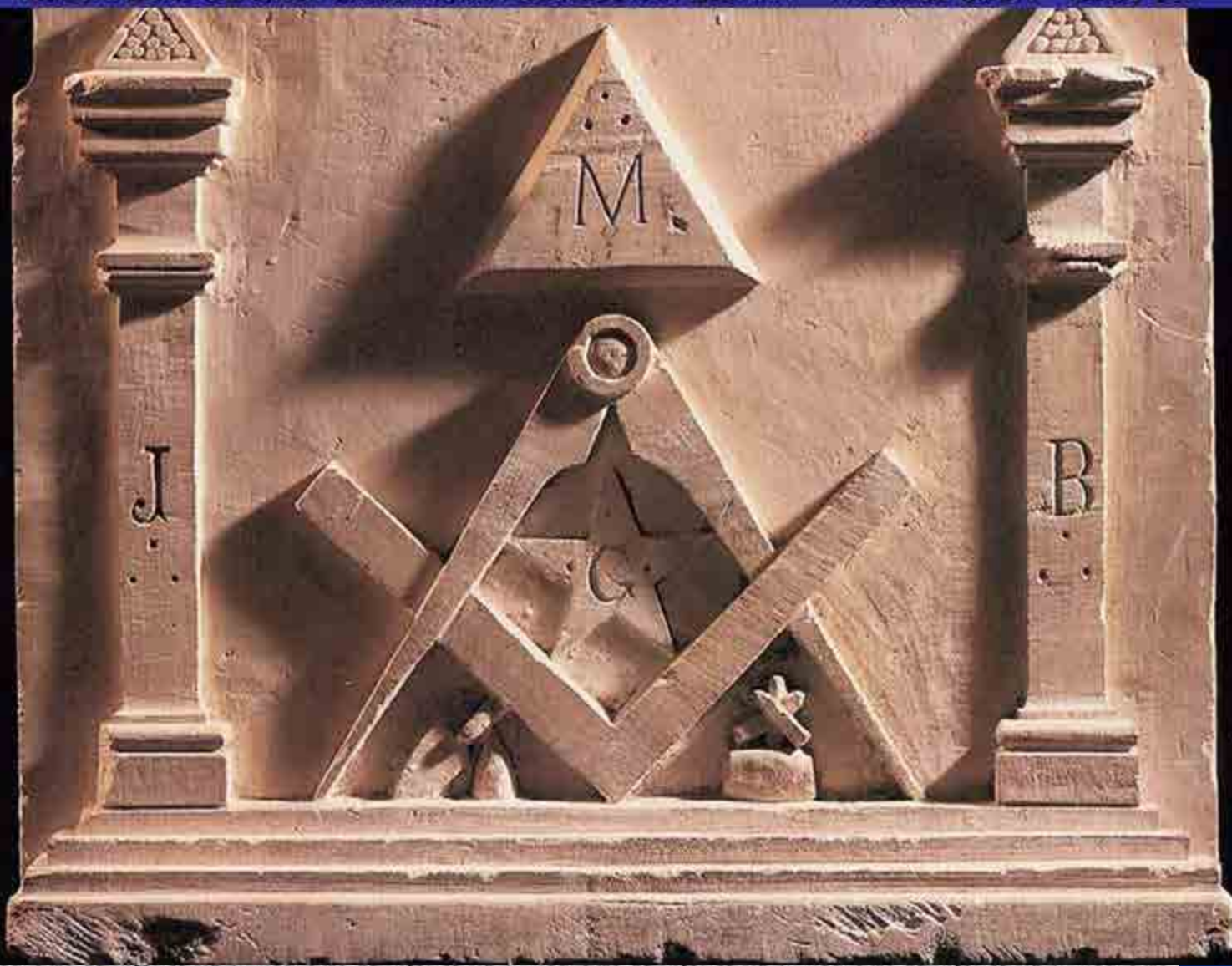


MASON



NEZVANIČNI GLASNIK BALKANSKIH SLOBODNIH ZIDARA * PROLEĆE 6017. * BROJ 10.



MASON

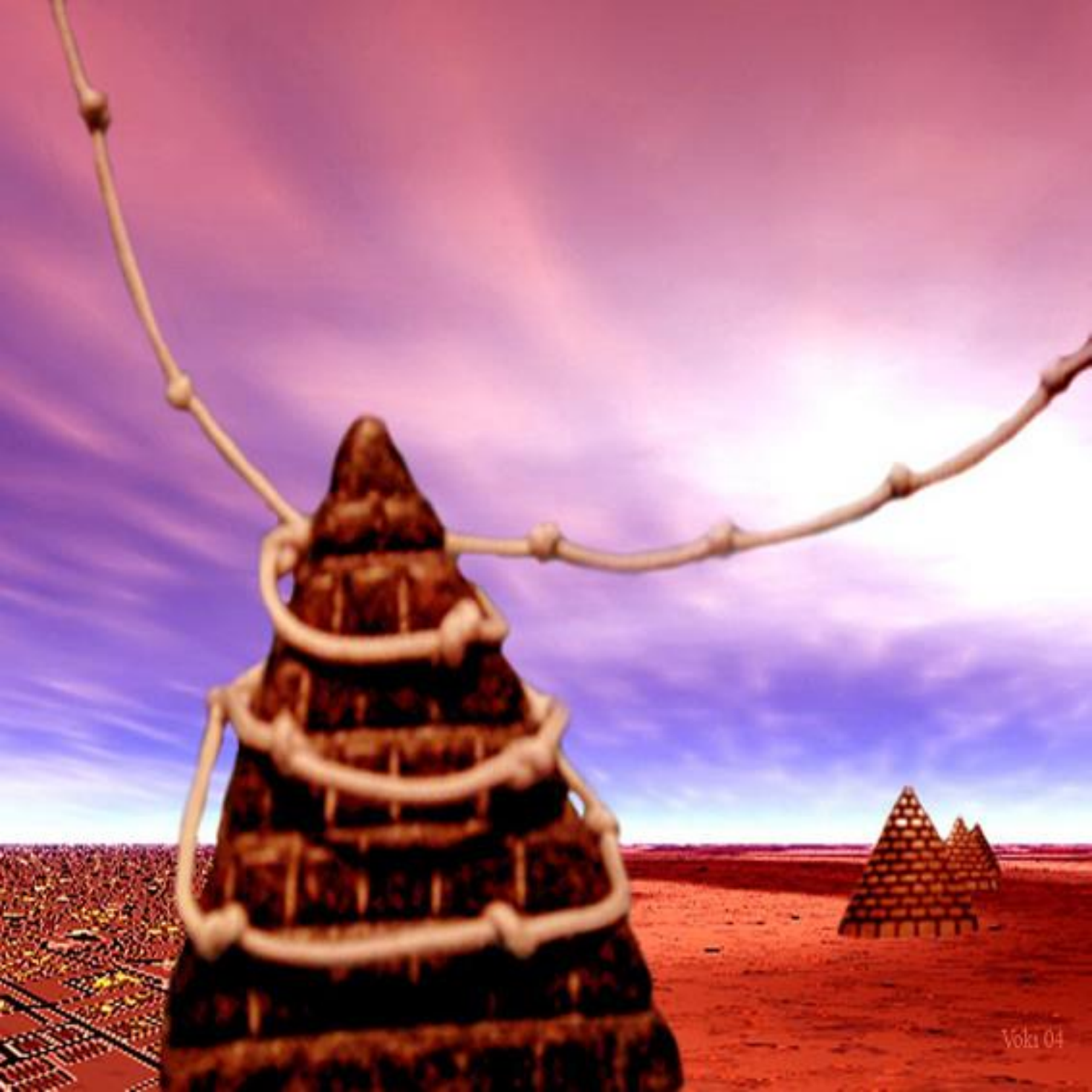
NEZVANIČNI GLASNIK BALKANSKIH SLOBODNIH ZIDARA * PROLEĆE 6017. * BROJ 10.

SADRŽAJ:

**ZAKLETVA
LJILJAN
ISKRA MASONERIJE
SLOMNJELA LIBELA
KALJOSTRO I EGIPATSKI OBRED MASONERIJE
MASONSKA JURISPRUDENCIJA
SVAKODNEVICA DRUGOG STEPENA
SV.APOSTOL ANDREJA PRVOZVANI
29 – ŠKOTSKI VITEZ SV.ANDREJE
KATEDRALA U ŠARTRU
SUSRET U ROTONDI
TRISTOGODIŠNJICA**

Broj 10. / Privatno elektronsko izdanje.
Svi tekstovi su © vlasništvo autora.
Prolećni Ekvinocij / 2017.e.v.





ZAKLETVA

U početku beše: reč. Iz reči su iznikla dela, motivi, strasti, nadanja... Stajati ispred oltara je veliki korak. Veliki je korak stati ponosno pred istorijom misli i delanja ljudi svesnih univerzalnih vrednosti i ništavosti pojedinca. Napraviti taj korak, ponosan na sopstvene vrednosti, već na sazrelu ideju da je vrednost biti delić velike ljubavi.

Pojedinac treba da prepozna sebe... treba da sagleda svoja nadanja i put kojim želi da ide. I tek onda treba da kaže: Zaklinjem se! Zakletva je obećanje dato Bogu u sebi. Kad lanci padnu, nema više stega profanog života niti ograničenja postavljenih od sebe i drugih. Tu si sam, i moćan i slab, da doneseš odluku da li želiš život gliste ili sokola. To su trenuci kada moraš da odmeriš svoju snagu i izmeriš dužinu svojih krila.

Reći: zaklinjem se, nosi u sebi i svemir i ponor. Pehar gorčine je mali simbol velike snage, za onog ko zna da shvati, da prekršena zakletva, znači izdaja Boga u sebi. Ne grupe ljudi kojima pripadaš, već sebe. Ta gorčina koju simbolizuje ispijanje pehara je puštanje otrova u svoje postojanje, u svoj put.

U početku beše reč! Zato zakletva mora biti rečena iz svoje srži. S verom! S ljubavlju!

Ja vam sada izgovaram svoju zakletvu:
„Iz utrobe zemlje i prostranstva neba
Struji sila koja pravdu treba,
I ljubav i snagu, da istina živi
I lepotu sveta, koja zlo krivi.

U vihoru jakih sila ispred kojih stojim,
Ja pruženu ruku dobra u sebi pojmim,
I iz sebe lučim snagu zadnju
Da sebe dam, da sva zla padnu.

I stojim pred sobom, pred Bogom u sebi,
Celom dušom molim, da pripadnem tebi,
Želja mi je jaka i namera jasna
Da misao moja već posta krasna.

Snaga u meni iz časa u čas raste,
A sve sumnje u mog Boga paste.
Pred peharom gorkim stojim
A zakletvu jasnu kroyim:

Da sam deo iskrenoga rada!
Da svaka zla iskra odmah u meni pada!
Da sam svesna istorije roda
I da Mason mora tom stazom da hoda!

Zaklinjem se svemu,
Energiji Sunca
I blizini Meseca
Sjaju zvezda dalekih
I putanji kometa prekih...

Zaklinjem se vama
I ženi u sebi
Da ću vazduh čisti
I misao jasnu
Razviti u sebi!

Zaklinjem se ovde
Na oltaru starom,
Sa rukom na srcu
I snagom u krvi,
Da ću pasti i ustati
Ali da od Sestri neću odustati!“

Više bih volela da mi je grlo prerezano
Nego da pogazim datu zakletvu.

Beograd, 27.10.2016.



LJILJAN

Kao ukras na kapitelima Korintskih stubova, veoma često se između ostalih koristi i ljiljan, pa se samim tim još jednom potvrđuje njegova poistovećenost sa lepotom, koja je poznata svim slobodnim ljudima na dobrom glasu. Pored lepote, svetlosti, mudrosti, čistote, jedinstva, istoka i još puno toga što stoji iza ovog simbola, dodacu uz to i staresinu, bele rukavice, kecelju, plamenu zvezdu, sveukupnu lepotu onoga što predstavlja nase bratstvo i na kraju i samu sustinu Slobodnog zidarstva, a to je bratska ljubav.

Likovna stilizacija ljiljana često se vezuje za Istok. Međutim, stilizovani cvetovi, kao pojedinačni ukrasi ili u sastavu istočnjačke ornamentike, nisu uvek ljiljani, već češće drugi cvetovi - najčešće iris, hrizantema, karantil i dr. Heraldikoj stilizaciji krina autori najčešće daju arapsku provincijenciju međutim, mnogi izvori ne idu u prilog ovoj teoriji. Najstariji primeri stilizacije krina iz saracensko-mamelučke tradicije potiču tek iz XII veka, što bi značilo da, u najmanju ruku, nisu stariji od Evropskih. Arapski naziv za heraldički stilizovani krin - faransisija, bez sumnje je vezan za francusko ili firentisko poreklo koje je arapima bilo prva asocijacija na heraldički krin.

Metafore vezane za krin javljaju se na više mesta u Starom i Novom zavetu. U Pesmi nad pesmama, ljiljan je simbol lepote, posebnosti i izabranosti: „Ja sam ruža Saronska, ljiljan u dolu. Što je ljiljan među trnjem, to je draga moja među devojkama. „U knjizi proroka Osije, Bog poručuje izabranom narodu: „Biću kao rosa Izrailju, procvetaću kao ljiljan“. Sam Gospod Isus Hristos, u Besedi na gori ističe lepotu skromnosti i prirodnosti sledećim poređenjem: „I za odelo što brinete? Pogledajte na krinove u polju kako rastu; ne trude se, niti predu. Ali ja vam kažem da se ni Solomon u svoj slavi svojoj ne odenu kao jedan od njih.“ Hrišćanska simbolika isticala je ljiljan kao simbol ljubavi, čistote i nevinosti - ukazujući direktno na Bogorodicu i njenu neporočnost, kao i „izabranost“ - Marije među ženama, Izrailja među narodima. U hrišćanskoj ikonografiji ljiljan je prihvaćen kao atribut Svetog Arhangela Gavrila - Blagovesnika koji presvetoj javlja Radosnu vest i predstavlja se sa ljiljanom u ruci. Očila i iris smatrani su simbolima vrhovnog boga Peruna, Zevsovog pandama. Simbolički, heraldički krin često je poistovećivan sa irisom. Ovaj simbol mnogih vrhovnih božanstava, neki autori vide kao spoj dva očila, dva očila i krsta, itd. U zoroastrijskoj religiji (mazdaizmu) božanstvo Haurvat,

otelotvorenje zdravlja, celovitosti, savršenstva i pravednosti, imao je kao simbol ljiljanov cvet.

Oficijalna apologija počela je da vezuje motiv krina za prvog krštenog francuskog Kralja Klodovika (496. godine). Grbove sa ljiljanima koristiće sve francuske dinastije: Kapeti, Valoa, Valoa-Orlean, Anžujci, Burboni, a ljiljan će postati sastavni deo mnogih grbova francuskih gradova i provincija. Tek nakon Francuske revolucije, francuska državna heraldika se drastično udaljava od motiva krina. U Vizantiji se motiv krina javlja na novcu Jovana III. Prema ikonografskim i numizmatičkim izvorima, motiv ljiljana se vezivao za kult Svetog Trifuna. Procvetali krin je u XIII veku postao heraldički simbol Firence, odakle se proširio i postao motiv na mnogim lokalnim italijanskim grbovima. Od vremena Karla Roberta Anžuskog, mađarskog Kralja iz francuske dinastije Anžu, krin ulazi i u ugarsku heraldiku.

Ljiljan se u Srbiji, kao deo vladarskih regalija javlja na novcu od vremena Kralja Dragutina. Na taj način javljace se na novcima Kraljeva Vladislava II, Kralja Milutina, Stefana Dečanskog, Cara Dušana, Cara Uroša, Kralja Vukašina, i konačno na novcu Despota Stefana Lazarevića i Đurđa Brankovica. Vremenom ce se sve redje sretati u srpskoj prakticnoj, personalnoj i crkvenoj heraldici da bi 1919. godine konacno nestao sa grba nove države - Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. U srpsku državnu heraldiku vratice se tek 2004. godine, restauracijom grba kraljevine Srbije kao grba Republike Srbije. U srpskoj teritorijalnoj heraldici danas je retko zastupljen. Nalazi se na grbovima mesta koja su na neki način vezana za Lazareviće, imenom ili tradicijom, kao npr. na grbu Lazarevca, ili grbu Despotovca, u koje je stigao iz ilirske heraldike. Krin se nalazi i na grbovima onih mesta koja su vezana za kult Bogorodice ili Bogorodičnih praznika, kao što je npr. Šabac povezan sa praznikom Rođdestva presvete Bogorodice - Malom Gospojinom.

Iako simbol dobrote, čistote, lepote, svetlosti, i svega onoga što se eticki suprotstavlja onome što je simbol zla, tema vezana za tumačenje ovog simbola i dalje spada u možda najkontraverznije i sa najviše nedoumica. Draga braco i sestre, setimo se vremena iza nas, i ne zaboravimo ono što jesmo i sto cemo nastaviti da budemo, ponosimo simbolom kojim su se ponosili ne samo nasi preci nego svaciji, i neka za Srbiju, ljiljan bude ono sto je nezaboravak za Nemačku.



ISKRA MASONERIJE

O zidari svih vremena koji ste operativni i koji ste spekulativni, svi vi koji sebe nazivate drevni, prihvaćeni i slobodni, svi vi koji ste mistični i magični, svi vi koji kažete da težite Istoku, koji se pozivate na gradnju hrama humanosti koju vodi mudrost, izvodi snaga i upotpunjuje lepota, svi vi ste braća.

Braća ste u naravi, braća ste u cilju, braća ste u očima Velikog Neimara svih svetova, pošto Vas je on stvorio i on vas je oblikovao po svom obličju.

Adama je stvorio „...od praha zemaljskog, i dunu mu je u nos duh životni...“. (Prva Mojsijeva 2:7)

Gledajući u svod Sikstinske kapele gde se uočava Adam kako slabašno podiže ruku dok leži na tek stvorenoj zemlji i gleda pravo u oči Velikom Neimaru, a sa desne strane Veliki Neimar nošen anđelima gde strogo i odlučno posmatra Adama i ispruženom rukom kao da mu zapoveda BUDI SE, a buđenje nastaje među kažiprstima Adama i Velikog Neimara, među kažiprstima njih dvoje je nastala iskra Masonerije.

“I stvorio Bog čoveka po obličju svom, po obličju Božjem stvorio ga” (Prva Mojsijeva 1:27).

Ali se i posle prvog greha može videti da Adam u srcu ima urezane slobodne umetnosti koje je preneo svom potomstvu. Veliki Neimar ga je prognao iz Raja ali mu je ostavio znanje.

Kajin sin Adamov sazidao je grad Enoh koji je nazvao po svome sinu Enohu, već se tu vidi da u srcu čoveka postojala iskra zidarstva. Dalji potomci Kaina i Enoha koje je vredno spomenuti u ovom kontekstu su Tovel i Juval. Tovel koji je bio vešt u kovanju od bronzne i gvožđa, a od Juvala se narodiše gudači i svirači, što kasnije možemo povezati sa pitagorejskom školom gde dužina žice određuje boju i visinu tona, tako da je tu ukrštena matematika i muzika.

Treći Adamov sin Sit imao je takođe iskre zidarstva u srcu. Jedan od njegovih potomaka je bio Enoh, po islamskom predanju je izumeo astronomiju, krasnopolis i aritmetiku, a Enohov praunuk je Noje koji je zajedno sa svoja tri sina Ham, Jafet i Sem sazidao Nojevu barku... Kasnije su, nekoliko generacija posle Noja, pokušali sazidati Vavilonsku kulu, zatim tu je znanje kojim je napravljen zavetni kovčeg iz Solomonovog hrama koju je vodio Hiram i tako sve do dana današnjeg gde se razvijamo i kreiramo.

Svi mi imamo iskru masonstva u sebi koja nam je preneti od postanka prvog čoveka pa sve do danas. Ali nije nam dosta samo iskra u srcu portebna nam je i mudrost kako da je koristimo i usmerimo. Jer kako čovečija kreacija može da bude korisna za čovečanstvo, tako može da bude i fatalna. I Veliki Neimar je stvorio sve, a učinio je i veliki potop. Tako i mi možemo stvarati, ali da li se možemo iskontrolisati i povući granicu, da ne uništimo čoveka koji nosi iskru i svedočenje postojanja Velikog Neimara.

Zato braćo koji ste slobodni zidari i koji ste slobodni zidari bez kecelje, znajte da nosite deo iskre stvoritelja u sebi, gledajte mudro i pravcu Istoka i spoznajte samog sebe.



SLOMLJENA LIBELA

Majstorska instrukcija, AP, MKU

Nakon decenija predane gradnje, starom majstoru se, tokom rada na gradilištu Hrama, u ruci slomila njegova libela. Krenuo je da potraži novu, ali je njegova iskrzana i zaprljana lenta počela da mu smeta i svaki čas bi se zakačila za neki deo gradilišta. Tama je počela da mu zamara oči, a posao mu se odjednom učinio kao monoton i besmislen. „Kada li sam se i zbog čega priključio gradnji ovoga Hrama?“, upitao se. Sećanje je vraćalo eho tišine. Činilo mu se da se priseća kako je nekada predano i sa oduševljenjem pristupao svojim dužnostima – ali, sada više nije mogao da se seti koje su to njegove dužnosti i da li uopšte i ima bilo kakve dužnosti na gradilištu. Niko ga više odavno ništa nije ni pitao – a i da jeste, osećao se kao da ne zna kakav bi odgovor ponudio.

Gledao je zbunjeno u svoje, krečom zaprljano, crno odelo i belu košulju punu tamnih mrlja, a pogled mu je bludeo po crno belom podu na kom je bio prostrt nekada svečano ukrašeni radni tepih, koji sada beše pun rupa, mrlja i pukotina i čije simbole više nije prepoznavao. Za njega su ti „crteži“ odavno izgubili svako značenje; zapitao se, da li su ga ikada i imali? Tri antička stuba koji su, koliko ga je sećanje služilo, predstavljali „mala svetla“ lože, uveliko više nisu bili beli, nego oblepljeni naslagama voska i čađi. S tugom je konstatovao da su „svetla ugašena“ i da je gradilište utonulo u nekakvu nibelunšku tamu i maglu. Prisećao se, kao kroz maglu, da bi trebalo da se kreće pod pravim uglom, zato što jedino tako sa sigurnošću može da izbegne brojne prepreke razbacane po mračnom gradilištu; međutim, to mu nikako nije polazilo za rukom, pa je krivudao i stalno se saplitaio i padao. Na istoku, nazirao je ruinirani i crvotočni oltar zakletve obasjan slabom svetlošću umirućih sveća. Uglomer je bio okrnjen, a šestar pokazivao tup ugao. Knjiga Svetog Zakona bila je pojedena memlom i nemarno odbačena u podnožju oltara, a slova u njoj su bila neprepoznatljiva. „I „velika svetla“ su izgleda pogašena“, sa setom promrmlja majstor, napuklim i promuklim glasom. Tečnost iz skršene libele neumoljivo je curela, baš kao i duša iz tela samrtnika.

Prisetio se pouke iz *Dekaloga*, o duši koja je besmrtna... Posmatrajući tečnost kako polako kaplje iz libele, zapitao se „da li i naše duše tako kaplju po crno belom tlu

egzistencije? Gde ide ta naša duša nakon smrti? Da li se, kao u Platonovom mitu o Eru, pridružuje drugim dušama u večnom derviškom plesu oko Aristotelovog Nepokretnog Pokretača, tog Velikog Arhitekta svih svetova, koji u nematerijalnoj ruci drži svoj nebeski šestar, čije linije očitavaju granice između stvari i primordijalnog haosa?“ Pitao se i da li će ta duša, koja lagano curi iz svoje telesne ljuštore, čuti zov svog Tvorca, Adonaja, Elohima, Emanuila ili Allaha – ili će, poput mutne tečnosti libele, iscuriti u ponore bez eha? Ili se svaka tvar, poput Spinozinog povratka Parmenidovom monizmu, vraća jednoj i jedinoj, sveprožimajućoj stvari, sveprisutnog i bezličnog božanstva prirode – *Natura naturans*? Ili će, pak, neumoljiva jednačina Zenonovih Aporija pokazati da nikakvog kretanja u prirodi zapravo ni nema - *Natura Immutabile*?

Bio je sam. Gradilište je bilo mračno, zapušteno i protkano noćnom izmaglicom, alati izlomljeni i nemarno odbačeni, a sakralni rituali prezreni i davno zaboravljeni. Nekada paralelno postavljene linije, sada su se mistično sekle u dalekoj, neeuclidskoj daljini susreta *quantum*-a i *quark*-ova, a blistavi čelični svod koji je ranije krasio Hram, ličio je na smetlišće puno rđe. Sklerotična senka zaborava gušila je sećanja na dane kada je istok ponosno isijavao zlatnu esenciju, proizvod mistične transmutacije olova u zlato; a sada, istok lože beše okovan tamom i pust.

„Kako je do ovoga došlo?“, upitao se stari majstor kroz glasni vapaj, koji je odjekivao praznim i napuštenim gradilištem. Sa visine, iz tmine nevidljive tavanice Hrama koja je nestajala u mraku, začuo je odgovor strogog i odsečnog, vojnički intoniranog glasa, koji mu se obratio na srednjovekovnom francuskom jeziku: „Zar ti zaista nije jasno, o Kadoše?“ Uplašen, dograbio je jedan od zarđalih, izlomljenih mačeva s obližnje gomile. Neumoljivi glas je nastavio: „Zaista si toliko lako zaboravio kako si zanemario stare dužnosti, obaveze reda i duhovnog razvoja, bratsku ljubav i privrženost? Čime si se bavio prethodnih decenija? Reći ću ti: bavio si se samim sobom, hranjenjem sopstvenog ega i sujete, gordio si se svojim ispraznim spoznajama... Odavno se pokvarila tvoja pomoćnička libela, a ti to ni kao majstor nisi umeo da vidiš, zato što si bio zaslepljen svojim potrebama. Sve ono što ti je tvoja libela pokazivala kao

ravno, uveliko je bilo krivo – a ti? Da li si, makar i za trenutak, zastao da proveriš? Da li si se zapitao zbog čega ti je čitava konstrukcija degenerisana i kriva? Ili si u svojoj gordosti mislio da si baš ti taj koji ćeš stvoriti novu estetiku Hrama, prezrevši stare principe i obrede? Spavao si i sanjao snove o svojoj slavi, a zapravo si poput orangutana skakutao po lijanama prašume, umesto da hodaš mukotrpnim putem obeleženim prolivenom krvlju braće postradale zarad očuvanja mudrosti, istine i lepote...”

Iz očiju starog majstora krenule su mutne suze pokajanja, mutnije od tečnosti libele koja je i dalje lagano kapala na prljavi pod. Osetio se malim i nedostojnim, nagim i otkrivenim u svoj svojoj sramoti i samopreziru. Duša staroga majstora prepoznala je glas koji joj se obratio. Na kolenima, pognute glave, prošaputao je uz jecaj: „Učitelju, pogrešio sam! Oprosti mi molim te... Oprosti mi za svaki put kada sam u gardoj nadmenosti progovorio, misleći da pružam pouku istine... Oprosti mi za svaki put kada sam svoje metale uneo u Hram... Oprosti mi za svaki put kada sam zanemario svoje dužnosti, za svaki put kada je moje crno srce osudilo brata, za svaki put kada je moja oholost potisnula milosrđe... Priznajem, zaboravio sam svoju inicijaciju i onaj osećaj kada su moje vezane oči čeznule za svetlom; zaboravio sam toplinu bratskog lanca; zaboravio sam i zanemario svoje alate, a mojoj iskrivljenoj duši nije smetala neispravna libela. Ono što je bilo iskrivljeno ja sam gledao kao da je ispravno, a zapravo sam bejah kriv. Praveći se da služim hteo sam da vladam, a nisam vladao ni samim sobom...” Očajnim glasom majstor se obratio nevidljivom prisustvu skrivenom u tmini tavanice s koje je čuo njegov reski glas: „Pomozi mi Majstore, reci mi gde mogu da pronađem svetlo tople utehe? Kako mogu da popravim sve što sam decenijama upropaštavao?”

Strogi glas je odsečno odgovorio: „Znaš odgovor Kadoše! Tvoje pokajanje je zadocnilo. Tvoja građevina je kriva i uveliko se urušava. Za tebe nema oprostaja, ni na ovom ni na idućem svetu. Širio si zablude zaslepljen svojom gordošću i sam si u sebi odavno ubio Majstora Hirama. A sada, s pravom grcaš u uzaludnom očajanju, kada vidiš kraj tvog puta. Sam si kriv što nisi čitao znakove koji su za tebe bili postavljeni kao obeležja pored tog puta. Simboli su ti stalno saopštavali istinu, ali je tvoje srce bilo isuviše tvrdo i oholo da bi spoznalo njihove spasonosne poruke. Međaše koji su stajali ispravno i ponosito ti si krivio u skladu sa svojom pokvarenom libelom, uvek slep za istinu i pokajanje. Svoju sujetu i oholost krio si iza farse ljudskih

umovanja i nepostojećih pravila, napustivši i izdavši sve drevne principe našeg bratstva... A mi smo goreli živi i krvarili zarad opstanka svakog od tih međaša koje ste ti i tvoje pokolenje, u svojim ispraznim pametovanjima, pljunuli i prezreli... Položi svoji mač na zemlju, jer odavno ga više nisi dostojan!” Svaka reč se poput bodeža zabadala u srce starog majstora. Svoj zarđali i prelomljeni mač u nemom užasu je spustio na pod pokraj razbijene libele. Zatim je, polako i ceremonijalno, skinuo svoju majstorsku lentu i kecelju i spakovao ih pored mača. Pognute glave, jecao je stari majstor u očajanju...

U njegovoj glavi bubnjala je i odjekivala drevna grčka formulacija: „Anaksios! Anaksios! Anaksios!” Svaka nova reč bila je kao udar groma; i sa svakom novom reči slivala se nova kap iz razbijene libele... Odjednom, srce majstora ispuni bes. S mržnjom pogleda u svoju libelu i prosikta: „Ti si kriva za sve ovo! Ti, a ne ja! Ja sam se trudio, čitao, redovno i na vreme dolazio na radove... Vredno sam gradio, a ti si ta koja je sve rušila i krivila...” Kapljice iz slomljene libele neumoljivo su udarale u pod; sa svakim udarcem u glavi mu je odjekivala kobna reč „Anaksios”. Nedostojan Hirama, nedostojan svog alata, s pravom napušten i prezren...

Majstorovo grizodušje prekinula je čudna eksplozija svetla sa tamnog i hladnog severa. Polarna svetla *Aurore Borealis* obasjaše gradilište sablasnom, ljubičasto plavom svetlošću. Na horizontu se ukazala usamljena, vitka prilika. Gradilištu je prilazio mladić go do pojasa, oko kog je bila vezana blistavo čista, bela kecelja od jagnjeće kože. Bez reči je prišao majstoru i ispružio ruke ka njemu. Na šakama pokrivenim belim rukavicama stajala je smotana još jedna nova bela kecelja i čiste rukavice. Majstor je ćutke gledao učenika u oči. Shvativši poruku, bez reči je uzeo i opasao kecelju, a zatim promenio rukavice.

Učenik ga je uzeo pod ruku, pomogao mu da ustane i odveo ga u podnožje istoka lože. Majstor je bez reči kleknuo kraj ugaonog kamena, uzeo u ruke čekić i dleto i zadao prvi udarac. Čitava konstrukcija nedovršenog Hrama se zatresla, a polarno svetlo sa severa je postalo jače. Činilo mu se da pred očima vidi vitezove u belim odorama, kako kroz vrelu pustinju jezde na konjima i svojim mačevima seku bezbrojne horde Saracena. Majstor je zadao drugi snažan udarac – ovog puta, osetio ga je kao snažan ubod u srce. Građevina oko njega se uveliko urušavala, a izmaglicu je zamenila prašina i dim. Kroz kašalj, stari majstor je nemo posmatrao sliku koju je stvarao dim: ponosne lađe sa belim jedrima koje su ka zalasku sunca prenosile tone

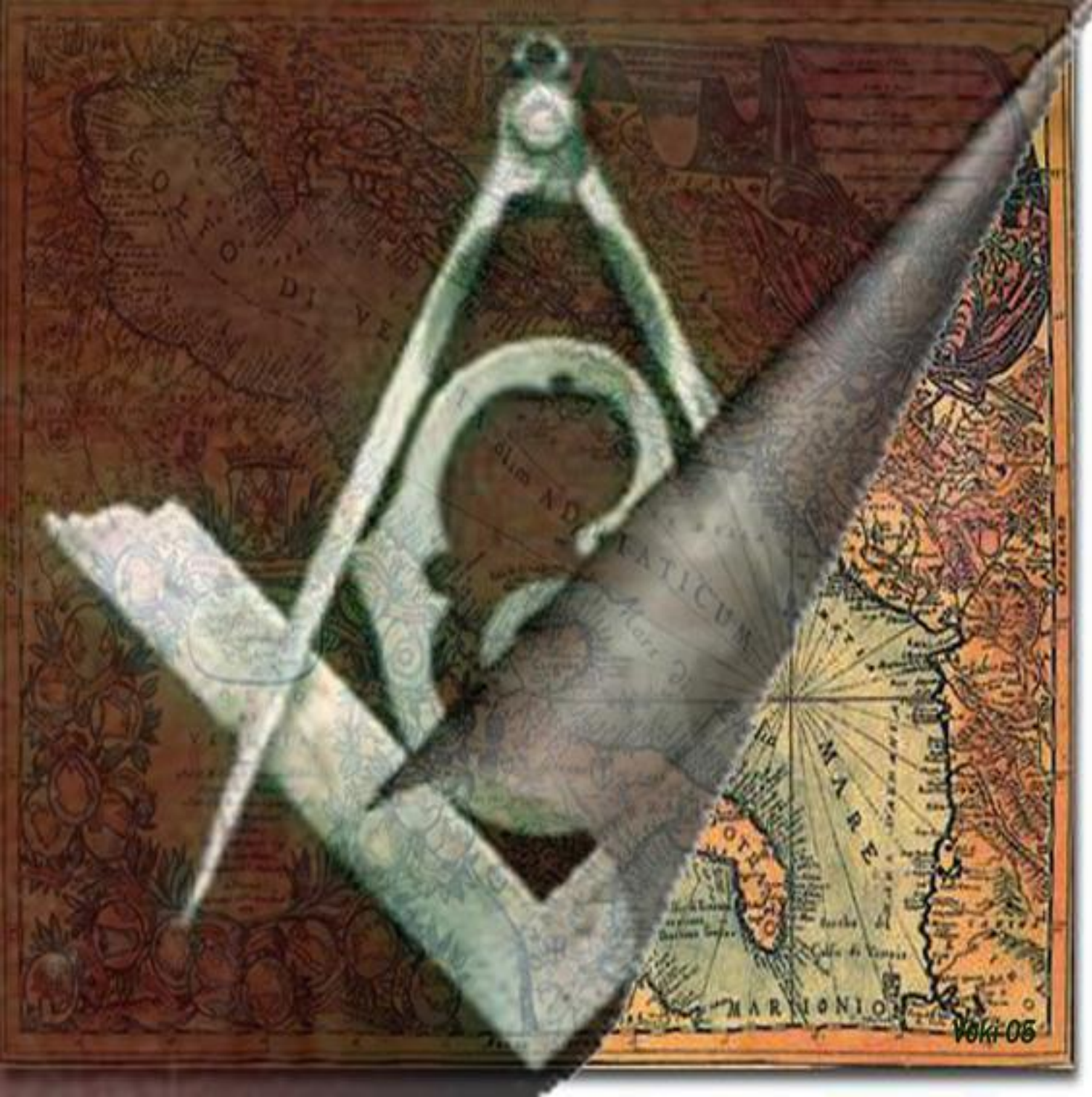
zlata, jezdeći po plavim talasima Mediterana. Snaga ga je uveliko napuštala, ali se skoncentrisao i zadao poslednji udarac. Kamen i dleto su mu se istovremeno raspali u rukama, a konstrukcija Hrama sručila se preko njega. Dok mu je duša napuštala telo, majstor se osećao kao da je sve lakši. Rušenje iskrivljene konstrukcije ispravilo mu je dušu. Pred pogledom koji se gasio dim mu je pokazivao poslednji prizor: vitezove u belim odorama, zamrljanim krvlju, privezane na stubovima lomača i okružene svetinom koja im se rugala. Najkrupniji od njih, vitez kratke kose i duge, prosede brade, pogledao je umirućeg majstora svojim crnim očima u kojima je isijavao plamen njegove lomače. Umesto vrisaka bola, iz vitezovih usta su izašle reči dobro poznatog glasa koji je malopre odjekivao sa nevidljive tavanice: „Zapamti Kadoše, svaka svetska slava prođe! Samo žrtva opstaje, žrtva zarad dužnosti. A sve drugo je taština, samo taština...“

Veliki nebeski časovnik otkucao je ponoćni sat, sa devet zvonkih i tri potmula udara.

Vatra je gutala prizor. Majstorova duša napustila je umorno telo u istom trenutku kada je i poslednja kap razbijene libele udarila o tlo. Nepoznati učenik je počeo da raščističava ruševine. Kada je raščistio gradilište, nežno je podigao telo mrtvog majstora i položio ga u grob ispod obližnjeg Bagrema. Sahranio ga je sa majstorskim regalijama, očistio alate i počeo da kopa temelj za novi Hram. Svetlo utehe je, na kraju, ipak došlo iz tame ledenog severa. Nova libela, koju je učenik doneo sa sobom, uspostavila je ponovo savršenu simetriju lože. Sunce je došlo u svoj podnevni zenit i večiti rad je opet polako započeo.

Or.Beograd
L. „Sloboda“, VNLS





KALJOSTRO I EGIPATSKI OBRED MASONERIJE

Tvorac egipatske masonerije egipatskog Obreda je grof Aleksandar Kaljostro (1749-1796), koga je u tajne egipatske masonerije uveo misteriozni majstor Altotas, 1776. godine, kada je osnovan i Red Iluminata. Samit Reda Iluminata je bio sačinjen od šest članova, četiri su poznata: Vajshaupt, Knige, Gete, Herder), i dva tajna (Frenklin i Kaljostro). Od početka je postojala tajna veza između Iluminata i egipatske masonerije, koja je zvanično osnovana 1785. godine, kada je počelo suzbijanje Iluminata. Kaljostro je u Engleskoj osmislio svoj egipatski Obred, koji je zvanično osnovan 1782. godine. Prema sopstvenom svedočenju, Obred potiče od rukopisa određenog Džordža Koftona, čiji identitet nikada nije otkriven. Međutim, Džon Jarker je smatrao da Kaljostrov Obred jasno potiče od Paskvalija, i njegovog rukopisa, koji jasno dokazuju da je u Londonu imao učenike. Daleko verovatnije objašnjenje je, da je Kaljostrovo masonstvo nastalo iz istog izvora, iz koga je i Paskvali osnovao svoj Red izabranih sveštenika; naime Kabale.

U tom trenutku, Kaljostro je u Lionu stvorio majku ložu egipatskog Obreda. Kaljostro je uspostavio sistem egipatske masonerije koja se sastojala od oba pola, muškaraca i žena. Na čelu ženske lože je bila njegova supruga Serafina. Plodovi Kaljostrovog istraživanja po okultnim društvima Evrope su telo znanja poznat kao Arcana Arcanorum, ili A.'A.'. On je uzeo ovaj termin od prvobitnih rozenkrojčera 17. veka, ali se njegov korpus sastoji od spisa magijske prakse kaoji je naslovio "Interna Alhemija". Kako to ide, Kaljostro je naučio ove tantričke tehnike iz nemačkih rozenkrojčerskih loža. Nekoliko godina nakon 1776. Kaljostro je u Strazburu osnovao njegovo egipatsko masonstvo. Njegova prva loža je osnovana u Lionu, pod nazivom "Trijumfalna Mudrost", ali je kasnije proširo svoju šemu i u Parizu stvorio androginu ložu, koju je nazvao "Majka loža egipatskog adoptivnog masonstva".

Božanski Kaljostro je u jednom momentu bio idol Pariza, a u sledećem usamljeni zatvorenik u tamnici inkvizicije. Navodno je rođen na Malti u plemićkoj, ali nepoznatoj porodici. Odgajan je i školovan u Arabiji, pod tutorstvom Altotasa, čoveka koji je bio upućen u nekoliko grana filozofije i nauke, a takođe i majstor transcendentálnih umeća. Kaljostro je često označavan kao varalica, šarlatan, pri čemu su njegova čuda proglašena za

opsenarstvo, a njegova velikodušnost osumnjičena da ima skriveni motiv. Jedan je od nesumnjivo najoklevetanijih ljudi u modernoj istoriji. Opisan je kao čovek ne preterano visok, već četvrtastih ramena i dubokih grudi. Njegova je glava bila velika i obilno pokrivena crnom kosom češljanom unazad do njegovog širokog i plemenitog čela. Oči su mu bile crne i veoma sjajne, a kada je učenicima strasno, naširoko govorio o nekim dubokim temama, obrve su mu se dizale i klatio je glavom kao lav obrastao u grivu. Šake i stopala su mu bili mali, što je naznaka plemenitog porekla, a čitavo njegovo držanje je bilo dostojanstveno i studiozno. Bio je pun energije i mogao je da obavi ogromnu količinu posla. Odevaio se pomalo fantastično, a novac iz svog nepresušnog novčanika toliko je žalio da je dobio titulu "otac siromašnih", ni od koga nije ništa uzimao i održavao se u veličanstvenosti u kombinaciji hrama i palate, u Rue d'la Sourdiere. Prema njegovoj sopstvenoj izjavi, u misterije ga je inicirao niko drugi do grof od Sen Žermena. Putovao je čitavim svetom i u ruševinama drevnog Vavilona i Ninive otkrio mudraca, koji je shvatio sve tajne ljudskog života.

Iskreni istražitelji činjenica koje okružuju život i misterioznu smrt Kaljostra smatraju da su priče koje su protiv njega kolale mogu povezati sa mahinacijama inkvizicije, koja je na taj način nastojala da opravda njegov progon. Osnovna optužba protiv Kaljostra je bila da je pokušao da osnuje masonsku ložu u Rimu, ništa više. Sve ostale optužbe su kasnijeg datuma. Iz nekog nobjašnjivog razloga, papa je Kaljostrovu smrtnu kaznu preinačio u doživotnu robiju. Sam taj čin pokazuje poštovanje prema Kaljostrovu, koje su gajili čak i njegovi neprijatelji. Mada se veruje da umro nekoliko godina kasnije u inkvizicijskoj tamnici u dvorcu San Leo, malo je verovatno da je bilo tako. Postoje glasine da je pobjegao, a prema jednoj veoma značajnoj priči, Kaljostro je odlepršao u Indiju, gde su njegovi talenti dobili priznanje, koje im je uskraćeno u politikom vođenoj Evropi.

Nakon stvaranja svog egipatskog Obreda, Kaljostro je izjavio da, pošto su žene bile primane u drevne misterije, nema razloga da budu isključene iz savremenih redova. Princeza od Lambala je učtivo prihvatila dostojanstvo počasne učiteljice u njegovom tajnom društvu, a to veče, kada je obavljena njena inicijacija, bili su prisutni najvažniji članovi francuskog dvora. Sjav događaja je

privukao pažnju masonske lože u Parizu. Njihovi predstavnici, u iskrenoj želji da shvate masonske misterije, izabrali su učenog orijentalistu Kur de Žebelena za svog potparola i pozvali Kaljostra da prisustvuje konferenciji, kako bi pomogao u rasvetljavanju niza važnih pitanja masonske filozofije. Grof je prihvatio poziv. Kaljostro je 10. maja 1785. Godine prisustvovao konferenciji na koju je pozvan, a njegova snaga i jednostavnost odmah su mu pribavili povoljno mišljenje celog skupa. Kur de Žebelenu je bilo dovoljno nekoliko reči da ustanovi kako ne samo da razgovara sa kolegom učenjakom, već sa čovekom koji ga beskonačno nadilazi. Kaljostro je odmah održao govor, koji je bio tako neočekivan, tako potpuno različit od ičega što je taj skup ikada ranije čuo, da su svi ostali bez reči zadivljeni. Kaljostro je izjavio da je Ružin krst drevni i pravi simbol misterija, i nakon kratkog opisa njegovog originalnog simbolizma, razgranatog u razmatranje simboličkog značenja slova, predvideo je pred skupštinom budućnost Francuske, izloživši je na grafički način, koji nije ostavio mesta sumnji da je govornik bio vidovit čovek sa natprirodnim moćima. Čudnim rasporedom slova abecede, Kaljostro je detaljno prorekao strahote dolazeće revolucije i pada monarhije, miniciozno opisujući sudbinu raznih članova kraljevske porodice. Takođe je prorekao i dolazak Napoleona i nastanak Prvog carstva. Sve je to učinio kako bi pokazao šta se može postići pomoću vrhunskog znanja.

Kasnije, kada je uhapšen i poslat u Bastilju, Kaljostro je na zidu svoje ćelije napisao sledeću šifrovanu poruku koja, kada se protumači glasi: "Godine 1789. Čete opsednuti Bastilju, 14. jula, srušiti od krova do temelja." Kaljostro je bio tajanstveni zastupnik vitezova templara, rozenkrojcerski inicijant, čija je veličanstvena količina učenja osvedočena dubinom egipatskog Obreda masonerije. Tako, Kaljostro ostaje jedan od najčudnijih likova u istoriji za koga su prijatelji verovali da je živio večno i da je prisustvovao svadbi u Kani, a kojega su neprijatelji optuživali da je otelovljeni đavo. Njegove moći proricanja vešto je opisao Aleksandar Dima u "Kraljičinoj Ogrlici." Svet, kojem je na svoj čudan način nastojao da služi, nije ga prihvatio, već je nastavio da kroz vekove neumoljivo proganja čak i samo sećanje na tog slavnog adepta. Interesantno je preneti njegovo učenje o stepenu majstora:

"Učitelj, slika lože: feniks, mač i Merkurov štap ukršteni. Vreme i jedan majstor mason u sukobu (on mačem pokušava da odseče krila vremenu). Peščani sat okrenut zemlji i polomljen srp. Slika sobe: za razliku od sumornosti II sobe, ovde su ukrasi veseli. Jedan mladi pomoćnik sedi na kamenu, okružen šumom, utonuo u meditiranje, dok oko njega leže pokidani lanci i sprave za mučenje a furije se udaljavaju. (Duga, piramide, majstor koji

pokazuje pomoćniku, mačem piramide, a štapom dugu). Četiri kardinalne tačke u četiri ugla i upisane u četiri kruga, zmija večnosti. Učenje, ruža i Prva materija prikazane u jednoj zvezdi. Feniks je simbol pravog masona pred kojim svi atributi vremena padaju. Radovi u sobi majstora su oni isti koje je izvršio Solomon kada je posvetio hram Večnosti i kao što je tamo postojao Tabernakl stanište nevinosti gde se Večnost manifestovala preko svojih anđela, serafina i kerubina, i kao što je Solomon, žrvjući goluba spuštanjem ruke i udarcem mača, od toga načinio "prvu žrtvu koju je ponudio svevišenjem biću", tako i veliki Kopt koristi uvek isti metod. Ukoliko se međutim ne poštuju dužni oblici, može se dogoditi ono što se dogodilo posle Solomonove smrti njegovim ministrima, koji su Hram pretvorili u Vavilonsku kulu. Moralno obnavljanje nameće da se svaki period od 24 sata ovako iskoristi: 6. sati razmišljanja i odmora, 3. sata molitve, 9. sati za svete radnje, 6. Razgovor sa braćom i obnavljanje snaga." Egipatsku masoneriju je u Evropu uveo jutlandski trgovac po imenu Anania, oko 1771. godine. Neko vreme je proveo na Malti, gde se susreo sa Kaljostrom. Njegove doktrine su bile one od Manija. Kaljostro je smatrao svojim naslednikom, dodelivši mu titulu Velikog Kopte, koju su nosili visoki sveštenici Egipta. On je tvrdio da su egipatsku masoneriju stvorili Enoh i Ilija, koji su predavali svoje božanske tajne, i ponovo uveli adoptivnu ili androginu masoneriju. Veliki Kopta je posedovao moć komunikacije sa anđelima i trebalo je da je ostvari jer je sa njom postajao ktitor božanske moći. Kaljostro je posedovao tajnu egipatskih sveštenika, koja se čuva u okviru Drevnog i Izvornog Obreda Memfis Mizraima. Grupa inicijacija se zove Arcana Arcanorum. One su se prenosile, i prenose, samo najposevećenijim, najvrednijim, najinteligentnijim i duhovno najrazvijenijim inicijantima.

Kaljostrov prvenstveni cilj je bio pravljenje kamena mudraca, a drugi je bio otvaranje razumevanja za mistični petougao, mistični pentagram. Kamen mudrosti, po Kaljostru je trebao da produži ljudski život za 5527. godina. Slobodnom duhu ovo izgleda smešno, ali Kaljostru nije bilo ni najmanje. Naročitim školovanjem i praksama, čovek uči da ne živi više u fizičkom telu. Ali, ko bi hteo da predstavi da adepta ne pogađa smrt u uobičajenom smislu, taj bi sebi predstavio nešto pogrešno. Zapravo, uopšte se ne radi o fizičkoj smrti. Fizička smrt onoga koji je za sebe samog spoznao kamen mudraca i shvatio kako da ga postavi, predstavlja za njega samo prividan događaj. Za druge ljude je smrt stvarni događaj i označava veliki presek u njihovom životu. Za onoga koji na način kako je to Kaljostro hteo sa svojim učenicima razume da koristi kamen mudraca, smrt je samo jedan prividan događaj. Ona ne obrazuje jedan naročito važan

deo u životu, ona je naime nešto, što je tu samo za druge koji adepta mogu da posmatraju i koji kažu da on umire. Ali on u stvarnosti uopšte ne umire. Stvar je mnogo više takva da je dotični naučio da uopšte ne živi u svom fizičkom telu, da je on naučio da sve one procese koji se u momentu smrti iznenada dešavaju u fizičkom telu, malo po malo u toku svog života pušta da se dešavaju. Sve se već izvršilo sa telom dotičnog, što se inače pri smrti desi. Onda smrt nije više moguća, jer je dotični već odavno naučio da živi bez fizičkog tela. On odlaze fizičko telo na sličan način kao što se skida neki kišni mantil i oblači neko novo telo kao što se oblači novi kišni mantil. To je nastava koju je Kaljostro predavao, da kamen mudraca spušta fizičku smrt na nivo beznačajnosti.

Drugi je bio znanje pentagrama. To je sposobnost razlikovanja pet čovekovih tela jedno od drugog. Ako neko kaže: fizičko telo, etersko telo, astralno telo, kama-manas telo, kauzalno telo, tako su ovo prosto reći ili, ako se podigne, apstraktni pojmovi. Čovek koji danas živi jedva poznaje fizičko telo, tek onaj koji poznaje pentagram upoznaje pet tela. Neko telo se ne spoznaje dok se u njemu živi, nego tek onda kada ono postaje objekat. To je ono po čemu se razlikuje profani čovek od inicijata ili onoga koji je prošao jednu takvu školu da su za njega pet tela postala objekti. Svakako i običan čovek živi u tih pet tela. Ali on živi unutra, ne može da istupi i posmatra ih. Najviše što može jeste da posmatra svoje fizičko telo, ako ga gleda nadole, ili ga vidi u ogledalu. Kaljostrovi učenici bi došli do onoga, da su tačno sledili njegove metode, do čega su došli pojedini rozenkrojceri koji su u osnovi bili u školi koja je imala isto nastojanje. Oni su bili u školi velikih evropskih adepta koja je vodila do toga da pet tela postanu stvarnost i ne ostanu prosto pojmovi. To se naziva poznavanje pentagrama i moralno ponovno rođenje. Kaljostro je bio neobično spretan da ih nauči gledanju astralnog tela. Mnogo pre nego što je doživeo katastrofu, uspeo mu je da osim škole u Lionu osnuje škole i u Parizu, Belgiji, i Petersburgu i na nekim drugim mestima Evrope, iz kojih su se kasnije donekle izašli takvi ljudi koji su predali glavni čokot onima što su visokostepeno slobodno zidarstvo doveli do 18., 19., i 20. stepena. Tako je ipak Kaljostro, pre nego što je morao da završi svoj život u rimskim zatvorima, izvršio značajan uticaj na okultno zidarstvo u Evropi. Kaljostro je imao običaj, da na prijemu novih kandidata u egipatsku masoneriju, duva na njih, dok su oni klečali ispred njega, a oni bi padali u zanos od isparenja različitih miomirisa. Takođe, Kaljostro je često izvodio "eksperimente", koji se i danas smatraju "lucidnim". Prolazeći kroz "eksperimente", njegovi sledbenici su se fizički i moralno regenerisali. Kaljostro je svoje magijske operacije izvodio i uz pomoć kristala, koristeći tehniku

indukcije vizije, dovodeći i muškarce i žene u stanje devičanske čistote. Mag je verovao u ovaj jednostavan proces, i ozbiljno je time pokušao da uspostavi komunikaciju sa prorokom Mojsijem. Kaljostro je poučavao, da kada je prva materija promenjena u kamen mudrosti, i od strane akacije, simbola besmrtnosti, studenti bi ušli u stanje večne mladosti. Takođe, govorio je, uz pomoć pentagrama, na kome su anđeli ispisali svoje šifre i pečate, oni se mogu pročitati i obnoviti u stanje prvobitne nevinosti, koje je čovek lišen zbog greha. Na prijemu su kandidati morali da odgovore na pitanje da li veruju u besmrtnost duše, kao i da li su prošli prva tri stepena simbolične lože. Statut i propisi Kraljevske lože Trijumfalne Mudrosti, koja je bila majka loža egipatske masonerije za istok i zapad, imala je tri stepena kao sadržaj sistema. To su bili stepeni egipatskog učenika, egipatskog pomoćnika, i egipatskog majstora. Na samom kraju svog iskustva, kandidat je trebao da iskoreni porok iz svoje prirode, i da se upozna za istinskom materijom mudrih, kroz odnos sa izabranim superiorima koji sede oko trona uzvišenog arhitekta univerzuma. Ove inteligencije su sedam anđela, koji predsedavaju nad sedam planeta, i njihova imena su: Anael-anđeo sunca, Mihael-anđeo meseca, Rafael-anđeo marsa, Gabriel-anđeo merkura, Uriel-anđeo jupitera, Zobiachel-anđeo venere, i Anachiel-gospodar Saturna. U razredu Neofita, kandidat je pripreman u predvorju, u kome se nalazila slika velike piramide i figura vremena koja čuva pećinu. On je uvođen u hram, u skladu sa njegovim običnim masonskim položajem, kao osoba koja je u potrazi za pravom masonerijom koju su posedovali mudraci Egipta. Kleknuo bi ispred Kaljostra, koji se predstavljao kao Veliki Kopt, osnivač i majstor Obreda u svim delovima sveta, koji je duvao vazduh na njega. Obred je pratilo njihanje kadionice i recitovanje egzorcizma kako bi se izvršio moralni preporod. Kandidat bi potom bio upućen u sedam fizozofskih operacija: u vezi sa zdravljem i bolestima u čoveku, na metale i lekove protiv istih, o upotrebi okultnih sila da se poveća prirodna toplota i ono što su alhemičari nazivali radikalna vlažnost stvari; na topljenje srca, na misteriju mogućeg i nemogućeg, i o sredstvima činjenja dobra sa najvećom tajnošću.

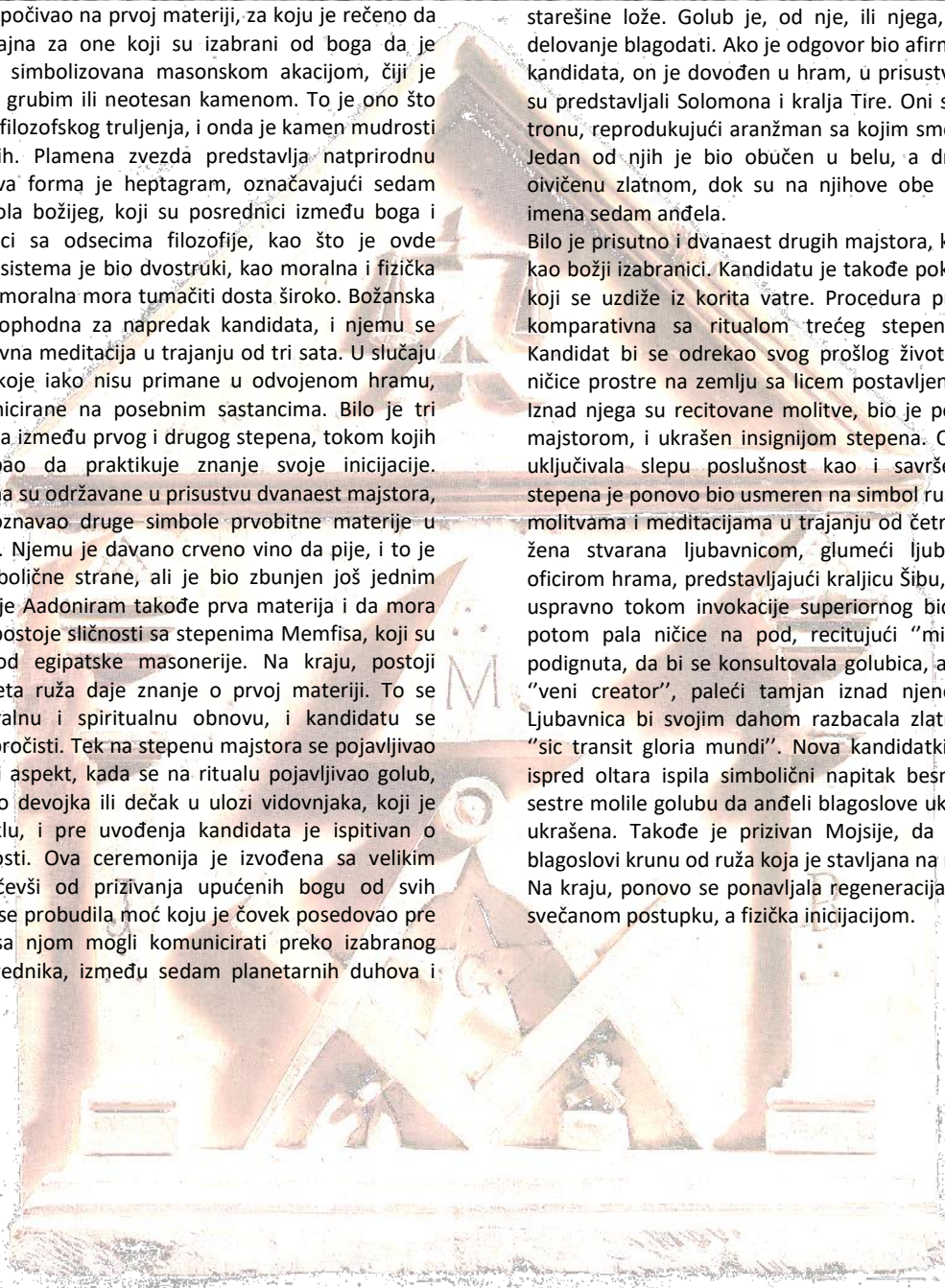
Moralna obnova, uprkos takozvanom znanju razreda koje je zasnovano na fizičkoj strani alhemije, se verovatno bavila potragom za bogom i ispitivanjem sebe, i svi radovi su izvođeni u skladu sa božjom slavom. Ostali subjekti koji su se prepuručivali za proučavanje u toku perioda iskušenštva su bili prirodna i natprirodna filozofija. Prirodna filozofija je objašnjavana kao venčanje sunca i meseca i poznavanje sedam metala. Maksima je bila: "Qui agnoscit martem, cognoscit artem". Povezana sa

alhemijom, rad je počivao na prvoj materiji, za koju je rečeno da je to otkrivena tajna za one koji su izabrani od boga da je poseduju. Ona je simbolizovana masonskom akacijom, čiji je živin deo označen grubim ili neotesan kamenom. To je ono što mora da trpi smrt filozofskog truljenja, i onda je kamen mudrosti napravljen od njih. Plamena zvezda predstavlja natprirodnu filozofiju, i njegova forma je heptagram, označavajući sedam anđela oko prestola božijeg, koji su posrednici između boga i čoveka. U prepisci sa odsecima filozofije, kao što je ovde navedeno, pojam sistema je bio dvostruki, kao moralna i fizička obnova, ali se reč moralna mora tumačiti dosta široko. Božanska pomoć je bila neophodna za napredak kandidata, i njemu se preporučivala dnevna meditacija u trajanju od tri sata. U slučaju ženskih učenika, koje iako nisu primane u odvojenom hramu, alternativno su inicirane na posebnim sastancima. Bilo je tri godine iskušeništva između prvog i drugog stepena, tokom kojih je kandidat trebao da praktikuje znanje svoje inicijacije. Ceremonija prijema su održavane u prisustvu dvanaest majstora, i kandidat je upoznao druge simbole prvobitne materije u formi hleba i vina. Njemu je davano crveno vino da pije, i to je jasno pitanje simbolične strane, ali je bio zbunjen još jednim pokazateljem, da je Aadoniram takođe prva materija i da mora biti ubijen. Ovdje postoje sličnosti sa stepenima Memfisa, koji su nešto pozajmili od egipatske masonerije. Na kraju, postoji nagoveštaj da sveta ruža daje znanje o prvoj materiji. To se odnosilo na moralnu i spiritualnu obnovu, i kandidatu se savetovalo da se pročisti. Tek na stepenu majstora se pojavljivao takozvani magijski aspekt, kada se na ritualu pojavljivao golub, koji je zapravo bio devojka ili dečak u ulozi vidovnjaka, koji je čitao u tabernaklu, i pre uvođenja kandidata je ispitivan o njegovoj spremnosti. Ova ceremonija je izvođena sa velikim poštovanjem, počevši od prizivanja upućenih bogu od svih prisutnih, kako bi se probudila moć koju je čovek posedovao pre pada, i kako bi sa njom mogli komunicirati preko izabranog instrumenta, posrednika, između sedam planetarnih duhova i

starešine lože. Golub je, od nje, ili njega, zahtevao dostojno delovanje blagodati. Ako je odgovor bio afirmativan u odnosu na kandidata, on je dovođen u hram, u prisustvu dva majstora koji su predstavljali Solomona i kralja Tire. Oni su sedeli na jednom tronu, reprodukujući aranžman sa kojim smo se već sreli ranije. Jedan od njih je bio obučen u belu, a drugi u plavu odoru oivičenu zlatnom, dok su na njihove obe strane bila ispisana imena sedam anđela.

Bilo je prisutno i dvanaest drugih majstora, koju bili pozdravljani kao božji izabranici. Kandidatu je takođe pokazan simbol feniksa koji se uzdiže iz korita vatre. Procedura prijema je vrlo malo komparativna sa ritualom trećeg stepena simbolične lože. Kandidat bi se odrekao svog prošlog života, i usmeren da se ničice prostre na zemlju sa licem postavljenim prema starešini. Iznad njega su recitovane molitve, bio je podignut, napravljem majstorom, i ukrašen insignijom stepena. Obaveza majstora je uključivala slepu poslušnost kao i savršenu tajnost. Ritual stepena je ponovo bio usmeren na simbol ruže. Nastavljeno je sa molitvama i meditacijama u trajanju od četrdeset dana. Kada je žena stvarana ljubavnicom, glumeći ljubavnicu, ili glavnim oficirom hrama, predstavljajući kraljicu Šibu, ona bi sama stajala uspravno tokom invokacije superiornog bića. Kandidatkinja bi potom pala ničice na pod, recitujući "miserere mei", zatim podignuta, da bi se konsultovala golubica, a tri sestre bi pevale "veni creator", paleći tamjan iznad njene glave. Poštovana Ljubavnica bi svojim dahom razbacala zlatne listiće, govoreći: "sic transit gloria mundi". Nova kandidatkinja bi nakon svega ispred oltara ispila simbolični napitak besmrtnosti, dok su se sestre molile golubu da anđeli blagoslove ukrase sa kojim je bila ukrašena. Takođe je prizivan Mojsije, da položi svoje ruke i blagoslovi krunu od ruža koja je stavljana na njenu glavu.

Na kraju, ponovo se ponavljala regeneracija Obreda, moralna u svečanom postupku, a fizička inicijacijom.





Waki 03

MASONSKA JURISPRUDENCIJA

"Samo nas Zakon čini slobodnim!" je centralna sentenca Šrederevog rituala i generalno jedan od najvažnijih postulata masonskog moralnog sistema. Međutim, porazna je činjenica da veći deo ovdašnjih Masona ne poznaje čak ni osnove masonskog normativnog sistema, što se negativno odražava na pravilnu implementaciju "masonskih zakona" u život i rad ovdašnje slobodnozidarske zajednice.

Pojam, nastanak, značaj i hijerarhija društvenih normi su od davnina bili predmet velikog interesovanja ne samo pravnika, već i filozofa, teologa, sociologa, antropologa... Za masonsko viđenje sveta posebno je značajno Kantovo promišljanje iz "Kritike praktičnog uma" gde ovaj veliki filozof jasno naglašava da nas upravo poštovanje zakona povezuje sa beskonačnošću univerzuma i Velikom Neimarem, tj. da nas zakon odvaja od životinjskog sveta:

"Prvi pogled na bezbrojno mnoštvo svetova tako reći poništava moju važnost kao životinjskog stvorenja koje materiju od koje je postalo opet mora vratiti planeti (samo jednoj tački u vasioni), pošto je kratko vreme (ne zna se kako) bilo snabdeveno životnom snagom. Drugi pogled, naprotiv, beskrajno uzdiže moju vrednost kao inteligencije, pomoću moje ličnosti, u kojoj mi moralni zakon otkriva život nezavisan od životinjstva, i čak od celog čulnog sveta, bar koliko se može zaključiti iz svrhovitog određenja mog postojanja posredstvom tog zakona, određenja koje nije ograničeno na uslove i granice ovog života, već ide u beskonačnost...".

Rađamo se, živimo i umiremo po zakonima. Zakoni prirode, državni, ekonomski i socijalni zakoni, zakon rulje i zakon ulice... determinišu naše ponašanje u različitim socio sferama i biološkim fazama života.

Iako smo se svi prilikom prijema u Bratstvo zakleli da o slobodnozidarskim tajnama nećemo ništa pisati, crtati, vajat i urezivati, činjenice govore da su Masoni vekovima unazad imali potrebu da svoja unutrašnja pravila zapišu. Iako se govori da postoje drevne Masonske Konstitucije pisane hijeroglifima, najraniji sačuvani akt operativnog Slobodnog Zidarstva potiče iz VII veka (Edict of Rothary, 643. god.). Sledi ga "Constitutions York" (X vek, 926. god), a zatim sledi čitav niz manuskripta u

kojima nalazimo začetke spekulativnog Slobodnog Zidarstva: "Regius MS" (1390.), "Cooke MS" (1450.) i dr. Svi ovi manuskripti dobili su zajedničko ime - "Old Charges" tj. **Stare dužnosti**. Mnogobrojnost ovih akata u narednim vekovima dovela je do preke potrebe za njihovom kodifikacijom i ujednačavanjem, što je rezultovalo Andersenovom Konstitucijom iz 1721. godine. Ovaj kratki, ali veoma značajni pravni akt, ili zakon, se posredno primenjuje i danas – na taj način što su njegove odredbe ugrađene u pravne akte svih masonskih loža širom sveta. Ovde se nećemo zadržavati na njegovoj verodostojnosti, tj. načinu kako je kontroverzni Anderson sastavio, tj. kompilovao ovaj akt, jer se o tome vode ozbiljne masonološke polemike već više od 150 godina.

Postavlja se pitanje, čemu tolika potreba i insistiranje na pravilima, normama, zakonima? Odgovor je jednostavan. Ljudski rod, pa i Masonerija kao njegov elitni segment, su još uvek nesavršeni, skloni zloupotrebama, malverzacijama, sukobima prouzrokovanim sujetom, srebroljubljem ili drugim prizemnim porivima. Kada postoje jasni pisani zakoni, npr. definisani uslovi za izbor Velikog Majstora ili Starešine Lože, mogućnost zloupotrebe se smanjuje na minimum, kao i broj sukoba nastalih iz ličnog tumačenja određenih pravila. Da zaključimo, Masoni su oduvek smatrali da zakone treba donositi, da što više segmenata masonskog života i delovanja treba regulisati zakonima, kako bi se arbitrabilnost smanjila na minimum. Zakon nam ostavlja slobodu delovanja u okviru definisanih granica ("Put koji nam je obeležen"). Da li je granica lične slobode – sloboda nekog drugog, ili ćemo mistično-metafizičkim rečnikom reći da naša sloboda ne sme preći "ugao od 90 stepeni", i nije preterano važno. Važno je shvatiti da nas zakon ne ograničava, nego upravo suprotno. On nam daje pravo da nešto učinimo ili ne učinimo, on nam daje najjači argument da je naše ponašanje ispravno ako postupamo po zakonu, ali nas i obavezuje da nikom ne dozvolimo ponašanje koje ne korespondira sa zakonskim odrednicama.

Masonska pravna hijerarhija

Da bi na ispravan način shvatili hijerarhiju masonskih normi, što je od ključnog značaja za pravilno tumačenje i primenu masonskih normi u realnim situacijama, moramo se u najkraćim

crtama upoznati sa pravnom hijerarhijom nama najbližeg, a i danas najprimenljivijeg, evro-kontinentalnog prava.

U klasičnoj profanoj postavci, Ustav je najviši akt, i svi ostali moraju biti u skladu sa njim. Ustav je takođe zakon, ali najviši. Ispod ustava se nalaze zakoni, a ispod njih različiti podzakonski akti. Međutim, ni Ustav nema apsolutnu suprematiju, jer njegove odredbe moraju biti u skladu sa specifičnim "nadnormama" (ratifikovane međunarodne konvencije i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava)¹, koje u slučaju kolizije, zbog svog svojstva neposredne primene, imaju primat čak i nad ustavnim normama.

U masonskom slučaju stvar je malo komplikovanija i zato su masonološki radovi (srpskih autora) iz ove oblasti preko potrebni, kako bi ovdašnje obediencije i jurisdikcije izgradile masonske pravne principe koji bi bili u skladu kako sa opšteprihvaćenim pravilima Slobodnog Zidarstva, tako i sa aktuelnom društvenom i pravnom situacijom. Masonske organizacije su registrovane kao udruženja građana, te shodno tome njihov najviši pravni akt je - Statut. Ovaj pravni izvor treba da sadrži minimim zakonom definisanih elemenata i da reguliše profani deo našeg delovanja u okviru masonske organizacije. Statut mora da sadrži jasne upućujuće norme koje određuju da se sve čisto masonske unutrašnje stvari normiraju Konstitucijom, koja je formalno niži akt od Statuta, ali u čisto masonskim stvarima najviši, i to baš po određenju iz Statuta. Statut ili sama Konstitucija mogu imati upućujuće norme koje dozvoljavaju da se određene sfere normiraju još nižim aktima poput Domaće uredbe, Opštih pravila, Pravila Reda, pravilnika, uredbi, poslovnika i slično. Gledano "spolja" - najviši akt jedne obediencije je Statut, ali gledano "iznutra" - to je Konstitucija. Ovakav dualizam pravne moći je dovoljan da stvori zbrku u glavama pravnih laika, pa je jedan od osnovnih zadataka Masona pravnik da upornim i temeljnim radom pokušaju da Bratstvu pojasne suštinu masonskog pravnog poretka, čije nerazumevanje indukuje brojne probleme u srpskoj Masoneriji u poslednjih 25 godina.

¹ Ustav Republike Srbije u članu 16. stav 2. propisuje: "Opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava i potvrđeni međunarodni ugovori sastavni su deo pravnog poretka Republike Srbije i neposredno se primenjuju. Potvrđeni međunarodni ugovori moraju biti u skladu sa Ustavom." (Sl. glasnik RS br. 98/2006)

Vodeći svetski masonolozi koji su se bavili izučavanjem masonske jurisprudencije saglasni su konstrukciju masonskog pravnog sistema određuju na sledeći hijerarhijski način:

(nadnorma)

INTERES UNIVERZALNOG SLOBODNOG ZIDARSTVA

☐

NEPISANA I NEPROMENLJIVA PRAVILA (Drevni Međaši i dr)

☐

KONSTITUCIJA

☐

OPŠTI AKTI VELIKE LOŽE (Domaća Uredba, pravilnici, odluke i dr.)

☐

OPŠTI AKTI LOŽA (Domaća uredba, pravilnici...)

☐

DREVNA PISANA PRAVILA (Stare Dužnosti, Andersonova Konstitucija i dr.)

Interes Univerzalnog Slobodnog Zidarstva

"Interes Univerzalnog Slobodnog Zidarstva" je najopštiji pojam koji ne može i ne sme biti definisan na konačan način. On predstavlja skup najviših interesa Masonerije ne samo kao društvene zajednice ili socijalne grupe, već i kao ideje, filozofskog učenja, moralnog sistema... Konstituenti ovog pojma su npr. "sveukupni napredak i održivi razvoj čovečanstva", "izgradnja Hrama Humanosti", "širenje i jačanje Bratskog Lanca", "borba za istinu i pravdu" i sl. Ova elastična "nadnorma" se može različito tumačiti i primenjivati u skladu sa aktuelnom situacijom. Na primer, 1940. godine, u vremenu fašističkih pogroma i stalnih napada na Slobodno Zidarstvo, a imajući u vidu i veliki svetski rat, apsolutno je bilo u interesu Univerzalnog Slobodnog Zidarstva donošenje odluke o usplavljanju jugoslovenske Masonerije i njenog prelaska u ilegalu. Pedeset godina kasnije, upravo je Interes Univerzalnog Slobodnog Zidarstva doveo do buđenja Masonerije na ovim prostorima. Ova "nadnorma" ima generalno korektivni značaj jer može da suspenduje čak i hijerarhijski najviše masonske zakone. Međutim, u takvim situacijama treba biti posebno oprezan kako to ne bi bio izgovor upravo za kršenje masonskih normi. Nijedan pojedinac ne sme uzeti za pravo da bude isključivi tumač šta je u datoj situaciji "Interes Univerzalnog Slobodnog Zidarstva". Upravo reč "univerzalnog" upućuje na najširi, međunarodni interes, pa se ključne odluke koje se pozivaju na ovu "nadnormu" moraju donositi uz saglasnost većeg broja eminentnijih pripadnika

Bratstva, uz poželjno savetovanje sa Braćom iz inostranstva. Manje bitne odluke, koje nastaju potrebom za popunjavanjem pravnih praznina ili rešavanjem nekih jedinstvenih situacija koje ne utiču na rad drugih masonskih organizacija, mogu donositi i masonski organi nižeg ranga (pravni odbori, Upravno veće i sl.).

Nepisana i nepromenljiva pravila

Izraz "nepisana" treba shvatiti uslovno, jer su sva ova pravila odavno zapisana i publikovana. Reč je o drevnim pravilima koja su izdržala ispit vekova i koja *de facto* predstavljaju suštinu Slobodnog Zidarstva. Među njima su najznačajniji Drevni Međaši (*Ancient Landmarks*) - kodeks sastavljen od 25 nepromenljivih normi najvišeg ranga, čije nepoštovanje nosi najoštrije sankcije, kako za pojedinca, tako i za Ložu, Veliku Ložu ili Savez Velikih Loža koji ih ne poštuju ili ne primenjuju na ispravan način. Broj Drevnih Međaša se menjao tokom vekova pa se logično pojavila potreba za kodifikacijom, koju je pre oko vek ipo izvršio jedan od najvećih masonologa svih vremena A.G. Mackey², i koja je od tad prihvaćena širom sveta. Numeracija Međaša je takođe opšte prihvaćena, pa ako se neki Mason pozove na 13. Međaš, svi Masoni širom sveta će znati da se Brat poziva na pravo na žalbu protiv odluke svoje lože kojom mu se uskraćuje neko pravo.

Ovih 25 pravila³ su u velikoj meri ugrađena u Konstitucije masonskih organizacija, ali se mogu nalaziti i u nekim pravnim izvorima nižeg ranga, što ne utiče na njihovu suprematiju nad svim ostalim masonskim normama ili "masonskim zakonima". Pored Drevnih Međaša postoje i druga nepisana pravila gotovo iste pravne snage (pomoć Bratu u nevolji, pravo na utočište, obaveza održavanja harmonije u loži, zabrana stupanja u nedozvoljene odnose sa ženama, sestrama, majkama druge Braće, obaveznost održavanja Bele Trpeze i dr.).

Na našim prostorima su (pre)dugo Drevni Međaši i Stare Dužnosti smatrani sinonima, što može dovesti do velikih problema prilikom tumačenja masonskih zakona, jer je reč o hijerarhijski znatno razdvojenim izvorima prava⁴. Anketiranjem

² Mackey, Albert G. - A Text Book of Masonic Jurisprudence, str. 17-39 (Clark & Maynard, Njujork, 1872)

³ Detaljnije o Drevnim Međašima možete pročitati npr. u knjizi Patton, Chalmers I. - Freemasonry and its Jurisprudence, (Reeves & Turner, London, 1872).

⁴ Više o ovoj problematici u tekstu Branko Rogošić - Razlika između Starih Dužnosti i Drevnih međaša, str. 8-13, e-časopis

više od 100 ovdašnjih Masona autor ovog teksta je utvrdio da gotovo niko nije upoznat sa svih 25 Drevnih Međaša, a određene nesaglasnosti sa ovim drevnim i najvišim izvorima masonskog prava postoje u nekim Konstitucijama⁵, što je apsolutno nedopustivo.

Konstitucija

Konstitucija⁶ je najviši pravni akt koji donosi Velika Loža ili neki drugi oblik masonskog organizovanja. Njene odredbe moraju biti u saglasnosti sa hijerarhijski višim pravnim izvorima (Drevni Međaši i dr.). Konstitucija neka pitanja reguliše na veoma detaljan način, nekima poklanja manju pažnju uz upućivanje na norme nižeg ranga, dok normiranje nekih pitanja od značaja u potpunosti prepušta nižim pravnim izvorima.

Već pomenuti dualizam pravne moći, tj. odnos između Konstitucije i Statuta se najbolje može razumeti na sledeći način: pošto postoji obaveza registrovanja masonskih organizacija⁷, postoji i obaveza apsolutnog poštovanja profanih zakona koji normiraju materiju udruživanja građana, pa između ostalog i donošenje najvišeg akta udruženja koji se naziva Statut i čija (minimalna) struktura je propisana upravo profanim zakonom⁸. Statut je javni akt i svako zainteresovano lice, bilo ono mason ili ne, može da se upozna sa njegovim sadržajem elektronskim putem.

Konstitucije, po pravilu, sadrže i druge bitne norme koje se tiču isključivo unutrašnje masonske organizacije (npr. sastav Velikog Starešinstva, uslovi za konstituisanje loža i dr.) koje nije neophodno, a nekad ni mudro, stavljati na uvid široj profanoj javnosti. Bitno je da između Statuta i Konstitucije nema nesaglasnosti oko najbitnijih stvari (izbor Velikog Majstora, razlozi za isključenje iz članstva...), međutim takve stvari se dešavaju i dan danas, što takođe stvara određene probleme. U

"Sirijus" br. 24, god. V, 15.maj 2014, str. 8-13 (VNLS, Beograd, 2014) (http://www.mason.org.rs/images/sirius/SIRIJUS_24.pdf)

⁵ npr. 12. Međaš propisuje da svaki Mason ima pravo da bude zastupan na Skupštinama (i drugim opštim sastancima Velike Lože, ali i da daje instrukcije svojim predstavnicima kako će po određenim pitanjima glasati. Ovo drevno pravo je u nekim Konstitucijama suspendovano, te je čak i normirana zabrana uticaja na delegate, radi očuvanja (sic!) njihove nezavisnosti.

⁶ Na našim prostorima se nekad koristio i izraz "Ustav"

⁷ Jer mi nismo tajno društvo, već društvo sa tajnama

⁸ Trenutno je na snazi Zakon o udruženjima (Sl. glasnik RS br. 51/2009)

takvim slučajevima se mora pristupiti suptilnom tumačenju masonskog prava, koje po pravilu dovodi do toga da Konstitucija ima jaču pravnu snagu od Statuta. Generalno govoreći, Statut treba da određuje isključivo "profani" segment našeg delovanja, dok Konstitucija treba da se bavi masonskim pitanjima. Teme koje su normirane i u Statutu i u Konstituciji treba rešiti na identičan način, i to je jedan od nužnih zadataka današnje generacije Masona na ovim balkanskim prostorima. Čini se da je najpogodniji način prevazilaženja ovog problema konstrukcija jedne obimnije Konstitucije, iz koje bi se "izvadile" norme koje predstavljaju obavezne elemente Statuta. Tako bi usaglašenost bila potpuna, tj. Statut bi predstavljao samo "skraćenu Konstituciju", oslobođenu unutar-masonskih pravila koja i ne treba javno iznositi.

Prilikom izrada Statuta i Konstitucija prečesto je dolazilo do doslovne recepcije predratnih masonskih akata, što je - zbog promenjenih istorijskih, životnih i pravnih okolnosti, donosilo još veću zbrku i kaos. Prilikom izrade novih, savremenih masonskih normi, mnogo je korisnije konsultovati pozitivne akte inostranih masonskih organizacija, pa ih samo oplemeniti elementima lokalne masonske istorijske zaostavštine. Ovo je težak, zahtevan ali i inspirativan zadatak. Može biti opasno ako se ovog poduhvata prihvate pravni laici, jer ovaj posao, pored odličnog poznavanja ne samo uporednog pozitivnog, već i istorijskog masonskog prava različitih masonskih sistema, zahteva i dobro poznavanje profanog prava (posebno administrativnog, javnog, pa i privrednog i međunarodnog javnog).

Takođe, treba posebnu pažnju obratiti i na masonske termine (npr. Mačonoša ili Ekspert, da li Veliki Oficiri čine Veliko Starešinstvo, po analogiji sa ložom gde Oficiri čine Starešinstvo, da li povrede masonskih normi nazivati "krivicama", kada danas krivica označava dokazano protivpravno delo u zakonitom postupku, a po ovdašnjim aktima koji regulišu Masonsko Pravosuđe, Masonu se sudi za "krivicu", čime se povređuje prezumpcija nevinosti itd.).

Generalno, mora se postići saglasnost oko "projekta" gradnje Konstitucije. Čini se da je najkorisniji način koji je već prihvaćen u najrazvijenijim masonskim zemljama, a to je donošenje većeg broja pravnih akata koji regulišu specifične pravne materije (razuđenost normi), i time "rasterećuju" Konstituciju. Međutim, moramo uzeti u obzir aktuelnu situaciju na balkanskim prostorima i našu masonsku tradiciju, tako da se mora naći balans između kratkih konstitucija koje se koriste u "francuskoj liniji" i koje više predstavljaju moralne proglose nego pravne akte, i onih iz "engleske linije" koje se trude da maksimalno precizno normiraju što veći broj situacija.

Br.: B. R. MKU*

*autor je beogradski advokat koji se već skoro 3 decenije bavi proučavanjem masonskog prava.





Vehi 09

SVAKODNEVICA DRUGOG STEPENA

Trostepena simbolička masonerija (učenik – pomoćnik – majstor), polazi od spekulativnog novog rođenja i vodi nas putem detinjstva, srednjih, a zatim zrelih godina, da bi nas konacno, na samom kraju – predstavila besmrtnosti.

Svako životno doba kroz koje čovek prolazi nosi divne uspomene, a srednjeg doba se oni u zrelih godinama sa ponosom sećaju. Svaki majstor je kao pomoćnik vredno i radosno radio, neprekidno učeći od svog majstora, kako bi naposljetku postao kao on. Lekcije drugog stepena igraju veoma značajnu ulogu na razvojnom putu jednog slobodnog zidara. Kao što se iz detinjstva ne može dospeti u zrele godine, tako se ni od učenika ne može postati majstor. Simbolika drugog stepena uči čoveka na koji način se misli, uči, radi i koliko se teško radi da bi se zaradilo. Plate u kukuruzu, vinu i ulju bile su visoke u vreme izgradnje Hrama, a da bi se primale sve tri namirnice, trebalo je biti vredan radnik, pokazati veliko interesovanje i izuzetne sposobnosti. Učenici su primali kukuruz, odnosno hranu, ali ne i vino, a pogotovo ne i ulje. Na sredini svog masonskog puta, slobodni zidar se ohrabruje da svet učini boljim nego što ga je zatekao. To će učiniti tako što će se, kao pomoćnik, posvetiti izučavanju gramatike, retorike i logike, pa će početi da praktikuje pisanje i govor i da razvija analitičke veštine. Služeći se ovim veštinama, razumeće svet koji ga okružuje. Gramatika, retorika i logika omogućavaju ljudima da lakše komuniciraju, da bistrije razmišljaju i da se ostvare kao pojedinci u okviru jedne zajednice. Čovek u svom srednjem dobu vrši možda i najveći uticaj na zajednicu oko njega. Stvaranje porodice, odgajanje i školovanje dece, obezbeđivanje egzistencije, uzimanje intenzivnijeg učešća u društvenom životu u svojstvu građanina – svemu tome se čovek posvećuje u srednjem dobu svog života...

Stepen pomoćnika označava i stepen zrelosti masona – u ovoj fazi brat dobija privilegiju da se čuje i njegovo mišljenje u Hramu. Može da uzima reč, da diskutuje, da pita i da bude upitan. Postao je individua uklopoljena u društvo. Radi finije poslove, a njegov kamen počinje da dobija sve konkretniju formu, poput kamenova kojima se zidaju veliki i stabilni zidovi društvenih zajednica. Međutim, na polovini puta, mason nailazi i na prepreku. Stepence, koje su do tada bile ravne i ravnomerne, kojima se napredovalo relativno lako, odjednom pocinju da se uvijaju. Iako je pomoćnik neumorno radio na sebi, iako je svet osetio novim čulima, on posrće i još uvek nije sposoban da samostalno načini poslednji korak. Jedini spas u trenucima umora, gubitka vere i dezorijentisanosti nalazi se u onome zbog čega je i stupio u bratski lanac, u onome što mu je obećano da će dobiti i što je suštinska vrednost Masonerije – u podršci braće koja se nalaze oko njega. Setiće se tada onog pogleda preko ramena i svog odraza u ogledalu; setiće se činjenice da je sam sebi najveći neprijatelj i da će najpre izneveriti sebe. Seti ce se i da nekada nije mogao da podnese Svetlost, da je sedeo na tamnoj strani, a da sada oseća tople zrake Plamene zvezde na svom licu... Tada ce dobiti podršku brata da pri svakom sledecem naporu savlada iskušenja koja mu nameće Zavojito stepenište i, korak po korak, ponosno nastaviti svoje kretanje u koloni. Filozofija mudraca i nauka koje su mu predstavljene učiniće ga jačim, mudrijim i uspešnijim. Volja pomoćnika slobodnog zidara tada postaje nesalomiva, ništa ga više ne može naterati da odustane. Zato nastavlja da napreduje i da marljivo radi za ono vreme u kojem će majstori prepoznati da je dovoljno sazreo i da je došao čas da im se pridruži.

Rekao sam!
Br. . A.P.



SV. APOSTOL ANDREJA PRVOZVANI

"Prvi apostol Hristov. Sin Jonin i brat Petrov, rodom iz Vitsaide, i ribar po zanimanju. Najpre bio učenik sv. Jovana Krstitelja, no kad Jovan ukaza prstom na Gospoda Isusa govoreći: "Gle, jagnje Božje" (Jov. 1, 36), Andreja ostavi svog prvog učitelja i pođe za Hristom. Potom Gospodu privede i svog brata Petra. Po silasku Duha Svetoga pade mu u deo da propoveda Jevanđelje u Vizantiji i Trakiji, potom u zemljama dunavskim, pa u Rusiji i oko Crnog Mora, i najzad u Epiru, Grčkoj i Peloponezu, gde i postrada. U Vizantiji postavi prvog episkopa, sv. Stahija; u Kijevu pobode krst na visini i proreče sjajnu hrišćansku budućnost narodu ruskom. U gradu Patrasu učini mnoga čudesa imenom Hristovim i prevede brojne u veru Njegovu. Među njima behu i brat i žena carskog namesnika Egeata. Egeat zbog toga stavi Andreju na muke, a potom ga raspne na krstu. Sve dok bejaše živ na krstu, govoraše pouke hrišćanima okupljenim oko krsta njegova. Htede ga narod i skinuti s krsta, ali on im ne dozvoli. Najzad se počne moliti Bogu, i pri tom ga neka neobična svetlost celog obasja. To obasjanje trajaše pola sata, i kad ono iščeze apostol predade dušu Gospodu. Prvi od dvanaest apostola koji pozna Gospoda i pođe za njim strada 62. godine. Mošti mu behu prenesene u Carigrad. Dcnije mu je glava penesena u Rim, a jedna ruka u Moskvu."

Ime Andreja potiče od grčkog Andreia i znači čovečnost, vrednoća, kao i mnoga druga grčka imena često se pojavljivalo među jevrejima starog doba. Za Andreju se kaže da je sin Jonin, ali je zbog slučajne ili namerne greške izbegnuto da se obeleži da je on sin Jovanov - čiji je i sledbenik bio.

Greške u prevodima biblijskih knjiga i spisa su doprinele da se mnoge stvari izvrnu, banalizuju i praktično sakriju. Imajući to u vidu, činjenica da je Andreja bio ribar, kao i njegov brat Petar, ukazuje na to da su bili članovi posebne

duhovne grupe, čiji su članovi obeležavali svoje učenje simbolom Ribe - simbolom Zodijačkog znaka koji upravlja dobom koje je osvitlalo na prolećnom obzoru u njihovo vreme.

Kada je Jovan ukazao na to da je Isus pravi vođa, Pastir naroda, istinski Kralj Jevreja Andreja i potom njegov brat postaće njegovi sledbenici, kao i sav narod koji je priznavao pravo nasleđa Davidove i Solomonove loze. Andreja se naziva "Protokletos" - Prvopozvani. Među prvih dvanaest sledbenika, apostola uvršten je jer je bio visoki posvećenik Gnoze i učenja koje je nosilo moć. Tu moć je kasnije demonstrirao tokom života pa njegova čuda pariraju Isusovim i Simonovim čudima. Andreja je zbog svoje posvećenosti i sposobnosti govorništva uvršten među prva četiri apostola. Andrejin autoritet je bio toliki da se samo uz njegovo odobrenje i pomoć moglo pritupiti Kralju - Isusu. Šta više Andreja je uvršten na spisak Isusove porodice, kao i njegov otac Jovan.

Andreja je bio uz Isusa tokom svog vremena njegovog javnog života, bio je prisutan na Isusovom venčanju u Kani, na "Tajnoj večeri", pri Isusovom uskrsnuću - kao svedok inicijacije, te ja naposljetku doprineo izuzetnom širenju "Hrišćanskog" - Gnostičkog učenja širom Palestine i Grčke.

Sveti Andreja se smatra duhovnim uticajem koji je zaslužan za privođenje ljudi istinskoj veri. Njega smatraju Petrom pre Petra. Glasnikom i glasnogovornikom istinskog učenja - učiteljem koji je u lozi Jovana imao ideo i zadatak prenosa svetlosti novog doba koje je osvitlalo nad čovečanstvom. Nakon Jovana on je prvi koji ide stazom sledbenika, uporedo sa Dositejom i Simonom. Ipak Dositej i Simon imali su posebanu transmisiju koji su u zaveštanje dobili od Jovana - i ni jedan od njih nije sledio duhovno Isusa, osim što su ga priznali za Kralja. To je i koren razloga zašto su gnostička učenja dositejaca, simonjana i mnogih drugih sistematski uništavani - kako bi se u 4.veku N.E. uspostavilo dogmatsko crkveno učenje.

Moderna Masonerija svoje simboličko učenje naziva Jovanovskim, a svoje filozofsko Andrejevskim. Preko Masonerije se prenosi izvesno znanje koje se zasniva na Gnosticizmu - a to je i bitan detalj jer se u masonskim ritualima Isus smatra za Velikana i mudraca, ali ne i za spasitelja. Bitan stav gnosticizma je "Spoznaj Samoga Sebe" nasuprot Spasenju kroz Iskupitelja - to je dramatična razlika - i veliki i paradoksalni greh i greška dogmatskog hrišćanstva koje je izgubilo stvarnu duhovnu vezu sa svojim gnostičkim korenima. Masonerija jednostavno sledi niz

učitelja, od Jovana, do Andreje i dalje do Marka - koji su svi bili Jovani - Golubovi Svetog Duha.

Priča o Hiramu Abifu je takođe i priča o "Isusu", ali ne onom mundanom kralju, već priča o Duhovnom Suncu u čoveku - čoveku kao Adeptu kojeg iznutra usmerava spiritualni Logos - Sol-Om-On, dok su svi sačinioi legende delovi Duše čoveka. Time se može prepoznati da je Jovan spoljašnji intelekt koji očuvava univerzalno znanje o čoveku i univerzumu, dok je Andreja unutrašnji, viši intelekt koji spoznajno živi u sadejstvu i svesnosti svojih sačinioa. Iznad toga (pa čak i u učenjima Jovana i Andreje) se nazire učenje Marka i Ormusa koji su prenosili učenje Ruže i Krsta. Ono što je unutarnje stvarno značenje njihovih simbola i znanja se govori samo u Suverenim Svetilištima Gnoze, ali je to dato svima na uvid kroz simbole isprepletanih Uglomera i Šestara - Koji su isprepletani Duh i Materija, Čovek i Žena, hebrejska slova Ajin i Nun - u Harmoniji i ravnoteži.

Značaj Andreje kao prenosioca Gnostičkog učenja se održao kako u spoljašnjem poštovanju i obožavanju "Sveca Andreje" tako i kroz unutrašnji prenos njegove gnostičke poruke - poruke Univerzalne Religije.

Andrija je bitan segment svesti budući da On svedoči svim važnim stadijumima ljudske inicijacije - prvi uviđa duhovno vođstvo Jehešue - Plamene Zvezde - vladavinu Duha nad četiri elementa; prisustvuje venčanju Jehešue i Marije - koja je "Vavilonska Bludnica", znana kao gnostička "Barbelo", a u moderna vremena među okultistima, kao "Babalon" - transcendentno sopstvo koje je iznad Plamene Zvezde - i sa kojom se Jehešua venčava. On je svedok i same transcencije kada Čovek prevazilazi svoje lične egoistične osobine, pa i sam um i kada njegova svest biva rasuta u praznini Kosmosa, dosežući sfere iznad Ambisa na Drvetu Života. Stečenim iskustvima "Andreja" kao duhovni kanal u čoveku tim inicijacijama biva opunomoćen da prenosi kako Znanje tako i da ispoljava najviše Moći - čudotvorstvo. Čudotvorstvo je obeležje istinskih inicijata koji čine sve u slavu Boga ne tražeći nadoknadu za sebe - dajući sve u Slavu Duha.

Među Masonima širom sveta dobro je poznato da Andrejevska Masonerija predstavlja više stepene Škotskog Obreda Drevnog i Prihvaćenog - obreda koji duboko razrađuje simbole i osnovna učenja "Plave Lože" - Lože Svetog Jovana. Masoni prenose svojim inicijatima učenje o gradnji Hrama - jer je Hram upravo Čovek - a ne materijalna građevina od kamena. To znanje je raspoređeno u niz stepena, koji se dele u određene grupacije - sve to je usklađeno sa Gnozom o Drvetu Života. Prvi deo Andrejinog učenja objašnjava čovekovo Usavršavanje, kao

ponuku o nalaženju ubica Hirama Abifa, a zatim kroz spoznajnu Istinskog Imena Boga. Drugi deo upućuje inicijate u naznake o dubljim misterijama Ruže i Krsta - što se razotkriva samo na filozofskom nivou, ne i na stvarnom, dubokom koje sledi kada se potvrde filozofske inicijacije. Treći deo je stvarna razrada znanja o gradnji i strukturi Tri Hrama, koje je u stvari filozofsko učenje o regionima Kosmosa. Andreji je posvećen jedan poseban stepen u celoj hijerarhiji - stepen koji prenosi suštinu ideje Univerzalne Religije - Religije koja je oslobođena svih dogmatskih učenja i stega civilizacije u kojoj živimo i koja ukazuje na ono što Masoni primaju kao osnovnu ponuku - Bog je Jedan. Ovo učenje ne može da ima oslonac niti u jednoj postojećoj "religiji" jer su sve religije korumpirane čovekovim slabostima - samo Univerzalna Religija kako je poznaju istinski gnostici i posvećenici ne odstupa od pravih vrednosti i težnje za evolucijom - naspram religija koje teže da vežu čovečanstvo svojim lancima. Bratski lanac Masonske svetlosti prenosi fluid saznanja i iskustva da Bog nije ničije vlasništvo, niti prvenstvo, već da je on Pravo svih ljudi, i da iz tog Prava proističu Vera, Nada i Ljubav, nad kojima su Mudrost, Snaga i Lepota - nad kojima su Sloboda, Jednakost i Bratstvo.

"On je Bog, Jedan i Jedini;
Bog, Večni, Absolutni;
On ne začinje, niti je začet,
i nema nikoga poput Njega."

Dela Svetog Andreje su zabeležena u jednom apokrifnom, nepriznatom, spisu zvanom "Dela Andrejina", koji je takođe znan i kao "Jevanjdelje po Andreji". Dela Andrejina su takva da njegovo čudotvorstvo u potpunosti parira Isusovim - lečio je bolesne, isterivao đavole, učinio da slepi progledaju - a na posletku je razapet na krstu na kojem je doživeo vrhunsko Prosvetljenje nakon čega je umro. Priča po kojoj je načinjena priča o Isusu.

Andreja je svojom kroz svoju moć mnoge ljude pokrenuo na put duhovnosti, da bi kasnije hrišćanska crkva prisvojila njegova dela učinivši ga svojim Svecem. On je jednostavno učio ljude da Hramovi treba da se poruše i da ljudi bilo gde i na bilo koji način mogu slaviti i obožavati Jednog Boga. Spis o delima Andrejinim zaista je spis o gnostičkom učenju koje je on tajno i javno prenosio. Njegovu veru nisu mogle da nadmaše i ugroze ni divlja zver, niti zmija otrovnica, oživeo je dete ... sve u skladu sa kabalističkim učenjem o Drvetu Života. Sva čuda smeju da se čine samo u slavu Istinskog Boga.

Mistična priča o njegovoj smrti ukazuje na tajno znanje koje je prenosio. Naime, žena makedonskog kralja Egeata, Maksimila, je postala njegova sledbenica - primivši tajnu inicijaciju. Nakon toga je odbila da bude kraljeva žena i u krevetu - niti jedan oblik mundane ljubavi i strasti ne može da se poredi sa primanjem inicijacije Duhovnog Krsta - inicijacijom Božanske Ljubavi - ovaj Krst je simbol Andrejine tajne inicijacije, simbol na kojem je Razapet, simbol koji je predstavljao izvor njegove moći - Duhovni Falus Boga. Krst kao Falus je sadržatelj i transmitter muške solarne energije. Andrejin život je obeležen pozitivnim čudima i kreacijama razvoja, njegov kraj je obeležen Krstom. Njegovo učenje je učenje o Krstu.

Ovaj Krst je pak, kosi krst, za razliku od uobičajenog prikaza "raspeća" Isusovog. Andrejin krst se smatra i posebnim "zamenjenim znakom" - kao što Majstori Masoni primaju "zamenjenu reč" Majstora, tako se i na višim stepenima Istinski Božanski Izvor Inicijacije "zamenjuje" simbolom Andrejinog krsta.

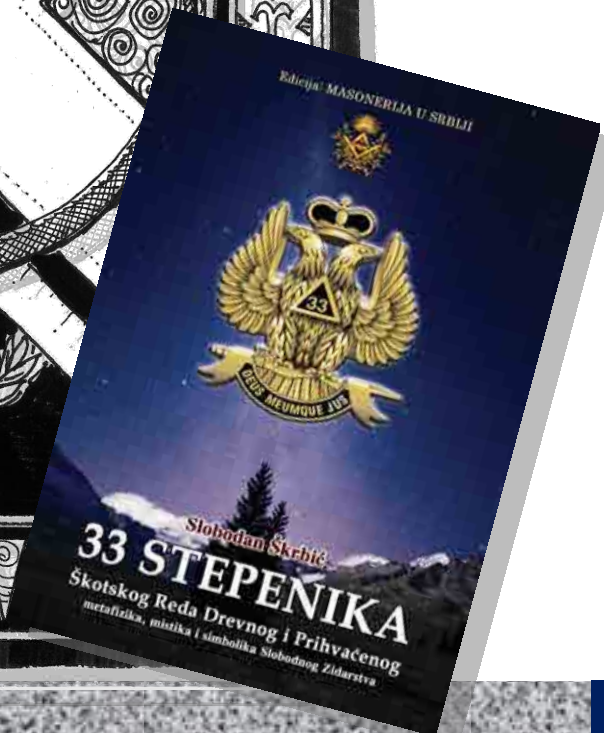
Zanimljivo je da je i Andreja dok je bio raspeta na krstu propovedao svoje učenje o Jednom Bogu, primivši Iluminaciju u poslednjem času. Nakon smrti telo mu je bilo smešteno u pećinu odakle su dopirali miomiris, med, ulje i beli prah-Mana ...

Andrejina životna priča je od početka do kraja priča o Inicijaciji, o Pomazaništvu, o Mesijanstvu - u potpunosti preuzeta i prerađena u korist crkve koja se izborila za primat nad drugima u određenom momentu. Andrejina priča je priča o Jehešui - Plamenoj Zvezdi u Čoveju, o izvesnoj Duhovnoj Moći koja je predstavljena Krstom.

Tvorci Masonerije su čuvajući znanje o "pokolenju koje ne nestaje" ugradili priču o istinskim inicijacijama, Jovanu i Andreji, uzimajući priču o Isusu samo kao simboličnu alegoriju - deo vaskolikog znanja koje se daje Inicijacijama. Krstom se prenosi posvećenje i pomazanje, krstom se izvodi blagoslov, krstom se projektuje sila inicijatora, krstom kao vanvremenskim simbolom koji nije vlasništvo niti jedne religije već ga dobijaju oni koji su čisti u duši.

Izvesna tajna znanja govore o "Ogledu X" - mističkom i misterioznom iskustvu dramatičnog čovekovog prelaza Bezdana na Drvetu Života - ali taj ogled nije ni simboličan, niti filozofski, taj Ogled je stvarni akt koji je Andreja preneo inicijacijama, prevazilazeći Filozofiju, kroz svoju konačnu i stvarnu Inicijaciju - stapanjem sa Univerzalnom Kosmičkom Energijom i Inteligencijom - sa Jednim Bogom.





29° - ŠKOTSKI VITEZ SVETOG ANDREJE

Stepen Viteza Svetog Andreje ujedinjuje sve Religije sveta kroz Jednakost i Toleranciju u Veri u Jednog Boga Velikog Neimara Svemira.

Šta je Istina? Čiji je Bog Veći? Ideja i osećanje o Bogu je posađeno duboko u srž čoveka. Istina po kabalistima je predstavljena rečju "Emet", Alef, Mem i Tau. Kada bi se toj reči oduzelo slovo Alef, ostalo bi "Met" što znači Smrt. Dakle Istina je Život u Duhu, jer Alef je Duh i Dah života koji je održavao Života koji je Istina. Ko je onda i kako mogao stvoriti čoveka i Univerzum, ako to nije Neko ili Nešto toliko fantastično uzvišeno i savršeno da nema Ništa iznad Njega, koga ljudi nazivaju Bogom. Razni narodi i religije su taj Stvaralački Apsolut nazivali različitim imenima. Imenima koja znače Jedno i Isto. Za sve je To Jedna Kosmička Svest i Sila koja sve stvara, održava i uništava, čiji je početak Jedan, Jedna je njegova postojanost i Jedna je njegova promena. Ko može poreći da u čoveku postoji taj misteriozni Alef, taj Duh, koji kao univerzalni agens svetlosti pretače sebe, kao i kroz Mem, u sve sfere i delove Čoveka, čija je materijalnost i sadržajnost od slova Tau? Kakav nevernik neko može biti, kakav Ateista, da bi porekao taj Duh, da bi porekao samu tu Kosmičku Vrhovnu Silu koja je omogućila postojanje Života. Oni veruju da čovek jeste materija i um sa energijom elemenata, ali da duša ne postoji. Oni veruju u "Met", Smrt. Pošto su to ljudi zaslepljeni svojim ograničenim idejama i konceptima, mi ih ne možemo odbaciti, jer bi to bilo naše ograničavanje od Velike Kreacije koju je Svevišnji stvorio u celini, te ih prihvatamo kao duše koje lutaju u tami.

Mi ne možemo prihvatiti ta ograničenja, jer Život jeste u Nama, mi to osećamo i obdareni smo Vidom i znanjem da ukažemo ljudima, da otvorimo vid drugima, za Delo večnoga. Kada se već ne možemo ograničiti od potpunih nevernika, kako se možemo ograničiti od verujućih? Svi koji veruju imaju shvatanje da postoji takva univerzalna Moć, beskrajni izvor Svetlosti, energije i materije, koji ima jedino apsolutne i neograničene kvalitete. Svi koji veruju poimaju To kao Biće, Jedno Biće, Jednog Večnog Boga. Čak i pagani, mnogobošci imaju shvatanje da je jedan Bog, a nekima Boginja, jeste Vrhovni. Obličje te Kosmičke Sile, bilo da ga ljudi pojme kao muško ili žensko obličje, jeste samo koncept kojim ljudi žele da se približe Bogu i božanski saosećaj koji preuzima otelotvo-renje da bi se prikazao ljudima. Svi simboli su delovi veće celine, simboli

unutar simbola i principi koji održavaju druge principe. Ta uzvišena celina je Jedinstvo svih simbola, jedinstvo svih polarnosti simbola. Ono nas suočava sa svakom našom idejom kakav je Bog, Svevišnji, kakva su njegova obličja, izgled, pojava. Ova sila je poput ogledala u koje projektujemo zamisli, razmišljanja, nadanja, vero-vanja, a ipak konačno iskustvo i postignuće je da svaku od tih ideja suprotstavimo njenoj nasuprotnosti, jer ako Boga zamislimo da je Beo, kako možemo reći da on nije i Crn, jer on je preuzvišen u svojoj suštini. Nije li on iza toga kao stvoritelj, iznad polarnosti crnog i belog, dobrog i zlog, muškog i ženskog? Svako obličje se susreće sa svojom polarnošću, svako se poništava ujedinjenjem i čovekovo Biće tako stupa u Nepojmljivo i Neopisivo Svetlo koje je suština svega toga zamislivog i nezamislivog, pojmljivog i nepojmljivog, pojavnog i nepojavnog.

Zar je moguće onda reći da je nečiji Bog veći i vredniji od nečijeg drugog, da je uzvišeniji i važniji, da ima bolje kvalitete? Bog je Jedan.

Stepen Viteza Svetog Andreje potvrđuje jednakost, on predstavlja siromašnog viteza koji je ravan kralju, od obojice se zahteva Viteštvo, zaštita nevinih, ispoljavanje vrlina, strpljenja i postojanost Viteza u izražavanju Istine. Kao i u odnosu spram tolerancije među religijama, izraženo kroz ritualno "pomirenje" islama i hrišćanstva tako i u hijerarhijskom odnosu vrednovanja ljudi - jednakost je osobina koja ne poznaje rasu, klasu, rod, već ljude izjednačava spram njihovih uzvišenih Viteških osobina.

Lekcija koja je ovde predstavljena je lekcija Univerzalne Religije, njen klimaks u samoj teorijskoj suštini.

Nema Boga, osim Boga Živoga i Svesadržatelja. Tvoj Bog je moj Bog, on je svemilostiv. Bog pripada i istoku i zapadu, pa gde god da se okrenemo za molitvu njemu se obraćamo, on je sve-prisutan i sveznajući. Mi svi verujemo u Boga koji je preko svojih proroka preneo nama njegovu reč i poruku, preko Avrama i Isaka, Išmaela, Jakova, Mojsija i Isusa, isto kao i preko Muhameda, Bude, Tota, Odina, Dionizija, Lao Cea. Mi ne činimo razliku među njima, oni su Mudraci, velikani Istine, Proroci Večnoga, Jednog Boga.

Svako ko veruje u Boga i utočište u Njemu je istinski vernik i čini time dobro u veri svojoj. Kakva može biti nagrada za to? Spoznaj, i to ne nakon smrti već Ovdje i Sada. Jer smrt ograničenja je otvaranje duše i Bića čovekovog za Svetlost Boga.

Naše simbolično pranje ruku i umivanje je predstava kršte-nja, pročišćenja naših dela u toj Viteškoj vrlini i svesnosti da naše lice jeste lice stvoreno po Liku Božijem. Moramo poštovati svako li-ce, svaku veru i religiju. Sve je od Boga.

Masonerija je istinska potpora i sluga Univerzalne Religije. Bilo da je neko Hindus, Budista, Musliman, bilo da pripada nekoj od Hrišćanskih konfesija, koje imaju specifične zakone i principe obožavanja Boga, on može biti Mason, može održati i produbiti svoju veru kroz masoneriju, a uz to biti pravi i prihvaćeni Mason.

Masonerija podučava znanje, originalno, primitivno, kao bazu i suštinu na kojoj se zasnivaju sve religije. Masonerija je uni-verzalna moralnost koju su u stanju prihvatiti svi narodi i ljudi. Ona ne podučava druge doktrine do onih istina koje direktno predstavlja blagostanje i dobro za čoveka, a oni koji bi pokušali da je svedu na osvetu, politiku, ekonomsku ili društvenu instituciju ili pak na samo određenje Kabalom, Hermetizmom, Alhemijom, Tempa-rizmom, bi bili u grešci, u grehu ograničenja, jer Masonerija u sebi sadrži sve to i mnogo je viša u svojoj sveobuhvatnosti. Ta sveobuhvatnost je upravo jednostavnost moralnih principa na kojima je zasnovana. Ona ne postavlja dogmu verovanja, tumačenja i preno-šenja znanja, već predstavlja polje na kome se To postoji u svojoj specifičnosti i originalnosti. Ta jednostavnost je vera u Jednoga Bo-ga, a iz toga proističu iskrenost, pravda i tolerancija za sve.

Mnoga su zla učinjena u ime religije, vere, crkve, dogme. Sva ta zla su učinili ljudi opsenjeni lažnim i iskrivljenim idejama koje nisu bile zasnovane na Istini već na nekom od koncepata vladanja i manipulacije iz bilo kakve koristi. U tome je Vera u Boga bila samo maska za sprovođenje terora, utemeljenog na neznanju. Nije li baš zato pala Kula Vavilonska, kula koja je bila uzvišena u promišli i planu, a ipak sačinjena sa pogrešnim stavom da je čovek i njegova veličina sila koja može nadvladati Božansku moć?

Ratovi, kao konstanta u istoriji su uvek vođeni zbog mate-rijalnih dobara sakrivenih u religiozno ruho. Malo je oslobodilačkih pobuna i ratova, koji su onda donosili slobodu od jednog na račun drugog tiranina. Mučenja i torture inkvizicije su neopisive. Na svakom koraku su stradali protivnici jedne religije i dogme sa kojom se neki nisu slagali i povinovali joj se. Ljudi su u svom nesavrše-nstvu moralnih i samih religioznih nazora težili da nametnu svoju veru drugima, pokrštavajući i porobljavajući "neverne". Istrebjujući neverne. Masonerija u sebi sadrži moralni koncept, dogmu koja prevazilazi ta ograničenja, poziv svim narodima na Ujedinjenje, na prevazilaženje ograničenja, na toleranciju i poštovanje. Masonerija poštuje sve raznolike Vere,

koliko zbog duhovnog bogatstva koje one prenose u ljude, obogaćujući njihovu ljudskost, toliko i zbog osnovne i suštinske vere, vere u Jednoga Boga. Stoga, niko nema pravo da proganja druge zbog vere. Svi su jednaki i ravnopravni pred licem Boga. Mera ove tolerancije je mera istinskog ujedinjenja ljudi u Univerzalnoj Religiji, a Univerzalna Religija nema ni jednu drugu dogmu do verovanja u Jednog Boga, koji je svemoćan, sveprisutan, sveznajući, svestovitelj.

Ime Svetog Andreje na grčkom znači "čovečan". On je bio brat Svetoga Petra i jedan od prvih učenika kojeg je odabrao Isus. Njegove su uzvišene osobine koje moraju da krase Vitezove, on je uvek bio otvoren za Svetlo, predan veri u Boga, entuzijasta koji je delio svoje znanje i radost vere sa drugima bez razlike. Razapet je na krstu, čije je obličje bilo u formi slova "X" te odatle potiče oblik ordena Svetoga Andreje. Specifičnost ovoga krsta u odnosu na dru-ga obličja je ta što on ne predstavlja samo Uravnoteženje eleme-nata i Svetlost, već i poništenje polarnosti, uništenje čak i duhovne aspiracije koja čoveka stalno nagoni da kao ličnost teži Bogu. Da bi se čovek predao Bogu, mora se poništiti kao persona, uništiti svoje osobenosti, sagledati sve osobine, sve polarnosti koje ga krase, odbaciti ih u poništenju i konačno i sam postati Bog. Ovo je jeres koju mistici razumeju, ali zvuči opasno za razum "običnog" čoveka. Postati Bog, ne znači parirati mu, već biti Jedno sa njegovom Veli-čanstvenošću, a iz toga biti čovek, utemeljen na zemlji kao medi-jator te Božanstvenosti.

Sveti Andreja je bio razapet na dan Svihsvetih, na drevni praznik Mabon, koji predstavlja specifičan položaj Sunca u odnosu na zemlju, dan kada po legendama mrtvi mogu doći do živih i biti sa njima u Svetkovanju. Ova svetkovina je takođe oblik Ujedinjenja Polarnosti, Života i Smrti, transcencije koja otvara Svest čoveka za beskrajni kontinuum inkarnacija i reinkarnacija. Svaki život je rat za Istinu, svaki naredni je Osveta za propuštene prilike i nov uslov za dalji put ka Istini. Otvaranjem svesti ka kontinuumu beskraja Života, jeste prevazilaženje Života i Smrti, sama Besmrtnost.

Finalno i konačno suočenje sa Tamnom stranom do nas je došlo u čuvenim pričama o Isusovoj Pustinskoj Avanturi i njegovim suočenjem sa Satanom, kao i Budinim suočenjem sa Demonom Ma-rom. Izuzetno je da oba ova obličja, zla, mračna i užasna predstavlja suprotnost svim konceptima ljudskog poimanja Boga. Pre-dstavljaju onu ultimativnu suprotnost sa kojom su se ovi Velikani morali suočiti kao ljudi da bi došli do stapanja sa Božanskom Svetlošću koja je sa one strane ideja.

Vitezovi Templari su ovoga Boga zvali Bafomet. Prikazivali su ga sa bradom, rogovima jarca, licem čoveka,

grudima žene, sa grivom i šapama lava, krilima orla i papcima bika. To jeste Bog, jer on se prikazuje tako u tom odsudnom času suočenja. Mi moramo biti predati i Tami, materiji i zemlji isto koliko i uzvišenoj Svetlosti.

Bafomet je znanje koje se nadkriljuje nad idolopoklonstvom, samim obličjem koje ne izaziva simpatije lepote već prenosi smisao božanske prirode. Među rogovima mu je buktinja života, na čelu mu je otvoreno, večno budno Treće Oko, svevideće oko koje zuri u Večnost.

Obličje Bafometa je manifestacija božanske sile. Ovo je obličje razine kojom vlada zodijački znak Capricornus, Jarac. Obličje takođe simboliše Silu koja je sastavljena od elemenata koji čine Univerzum. Snažne noge bika su čvrstina zemlje, rogovi jarca su energija vatre, krila orla su nežnost vode, ljudske ruke su vazduh. Telesne karakteristike muškarca i žene su naznake o sveopštoj polarnosti koja postoji u svemu, a plamen i otvoreno Oko su zna-menja Duha. Po smislu on jeste oličenje Večnoga Boga. Ali ipak, to je obličje. Uzvišeni Bog je beskrajn i sva obličja i bezobličja su Njegova.

U čemu je Ograničenje? U čemu je pad u greh ograničenja? Ako se neko veže za ideju o bogu kao snažnome, materijalnome, oblikovnom i vizuelnom, vezuje se za Zemlju, a to nije Potpunost Boga. Ako se vezuje za Osećanja, za Ljubav, vezuje se za Vodiu, a to nije Potpunost Boga. Isto je i sa intelektom i vezanošću za Va-zduh i božansko Znanje, ako se neko veže za to zanemaruje druge Božanske Aspekte savršenstva. Ako se veže za životnu energiju i krepkost vezuje se samo za Vatru i od nje ne vidi druge osobine. Svaka od ovih vezanosti može da prouzrokuje religioznu netolera-nciju i fanatizam iz kojih proističe teror.

Bafomet je Jedinstvo svih Religija. Njegove snažne noge bika, su zemaljsko služenje Budista, njegove ruke su inteligencija i znanje Jevreja, krila su anđeoska krila saosećaja i ljubavi Hrišća-nstva, a rogovi snage su vatrenost Islama. Njegovo telo obuhvata i sve ostale energije, životne energije, ideje i smisao svih drugih reli-gija i dogmi u svoj njihovoj jedinstvenosti, originalnosti i izmeša-nosti.

Čak bi bio greh ograničenja vezati se za sam Duh, odbacujući, materiju i druge manifestovane elemente sačinitelje

božanske materijalizacije. To je sebičnost hermetista i ezoterika, fi-nalna instanca iz koje se sagledava ovo obličje Boga. Biti privržen obličju je takođe ograničenje, bilo da se Bog poima kao Muško ili Žensko. Bafomet je Sve u Jednom. Samo oni koji potpuno pomire svoju dušu sa polarnostima, kroz toleranciju, duboki saživljaj sa smislom svake energije, religije može shvatiti Istinu Bafometa.

Idolopoklonstvo je obožavanje nekog dela Boga, ili čak i obožavanje njega kao celine. Spoznaja je samo u Jedinstvu sa njim. Biti Jedno sa Bogom.

Nije obožavan Bafomet, već Bog. Bog bez lica, koje se tra-nscedentalno krije "iza" ovog obličja. Bafomet nije Bog, on je znak Inicijacije, inicijacije koja je konačno suočenje sa Prazninom, on je hijeroglif Tetragramatona. Njegov smisao je i smisao heruvima i smisao Svetinje nad Svetinjama. On je ključ za ulazak u Hram. On je tamna strana božijeg lica, on je Đavo, iskušenje i iskušavatelj, on suočava inicijata sa njegovom Tamnom stranom, sa svim onim što Bog za njega Jeste. Sve se mora poništiti u sjedinjavanju, sve mora biti prihvaćeno i odbačeno. Ne sme se zadržati ni trunka prašine. Sve se stapa sa onim što Bog Jeste, a ne sa onim sa čim se prikazuje i kako ga pojmimo čulima ili umom.

Izaziva li ovo lice strah? Nesumnjivo za one koji su ograničeni svojom dogmom i koji nisu tolerantni za druga verova-nja. U takvima postoji strah. Masoni su oslobođeni od ovog straha. U njima nema straha od Boga. Što je sjajnija svetlost to je jače naziranje senke čoveka i univerzuma. Tama i Svetlo su sjedinjeni u Bafometu. Kroz Bafometa se stupa ka Bogu. Poljubac za Bafometa je prihvatanje Svega, pomirenje sa Svime. Prihvatanje da je Bog, Jedan Bog, stvorio sve u svom beskrajnom mnoštvu, prihvatanje da sve potiče od Svemoći Boga.

Masonerija se uzdiže protiv ograničenja, ona ujedinjuje lju-de u veri u Boga. Iz toga proističe jednakost. Iz toga proističe sva materijalna dobrobit. U tome se narodi ujedinjuju, u tome su sve religije Ujedinjene. Obožavanje Bafometa je sveopšte Univerzalno Bratstvo Univerzalne Religije.



Voki 07

KATEDRALA U ŠARTRU



Jedna od najznačajnijih rano gotskih katedrala nalazi se u Šartru, u Francuskoj. Burne istorije nastanka i impozantnog izgleda i sadržaja, katedrala je krenula da niče oko 1134.godine na mestu stare građevine. U tadašnje vreme građevina ovako kolosalna bila je izuzetan podvig, te je uz finansijsku iscrpljenost grada, iziskivala mnoga pomoćna ulaganja i donacije. Gradnja je tekla sporo, sa prekidima (između 1145.-1220.god.), ali su se pokrenuli intenzivnije nakon požara 1194.godine kada su glavni brod i hor morali biti obnovljeni.

Sredstva su pristizala iz cele Francuske, crkva je donirala, sveštenici su se odriicali svojih trogodišnjih plata, a Blanše, majka kralja Luja IX uložila je u celu severnu fasadu, sa sve skulpturama i prozorima. Vojvoda Bretanje je donirao za južni transept, a druge imućne porodice su ulagale u prozore. Radni cehovi i trgovci su donirali prozore, hodočasnici i manje bogati darovali su skromnije, ali redovno. Sve ovo je zabeleženo na mnoštvu vitražu ove katedrale. Priča se da su sami žitelji Šartra vukli kola sa kamenom, velikim blokovima. Severni i južni transept završeni su 1260.godine.



Nakon požara 1836.godine krov je izračen od bakra, a da bi se brže završila građevina korišćeni su i stari temelji prethodne romaničke katedrale, zadržavajući i delove pročelja (iz XII.veka) kojem se tada dodaje novi brod. Visina glavnog broda je 37 metara, a bočnih brodova je 14. Podrazumeva se da je ovakva građevina dignuta na uzvišenju, te je visinom dominantna i primetna iz velike daljine.

Katedrala ima tri fasade - zapadnu, severnu i južnu, a svaka ima po dve kule. Zapadno pročelje sadrži i deo starih romaničkih elemenata. Dve različite kule stoje na pročelju objekta. Južna kula je visoka 106 metara (stilski predstavlja prelaz iz romanike u gotiku), a severna kula je 115 metara visoka i delo je kasne gotike, vizuelno je viša, vitkija i ukrašenija, kao odraz napredovanja tehnologije gradnje.

Zapadno pročelje ima tri portala, a iznad svakoga se nalazi visoki vitraž u luku. Iznad njih se nalazi velika rozeta sa vitražima, a iznad je galerija sa nišama gde se nalaze figure starozavetnih kraljeva. Iznad galerije se nalazi trougaoni zabat s nišom u kojoj je skulptura Device Marije s malim Isusom. Postoji stalno podsećanje na Trojstvo, kroz ponavljanje trostrukih elemenata - portala, lukova, podela spratova, trougaoni zabat, trobrodna bazilika. Na rozeti se nalaze hrišćanski simboli u geometrijskim oblicima. Tri grupe od po dvanaest elemenata okružuju manji srednji krug - gde je Krug Kraljevstvo Nebesko, a broj dvanaest je za apostole. Iznad ulaza na južnom transeptu se nalazi pet visokih vitraža i veća rozeta.



Na fasadi katedrale se nalazi izuzetno veliki broj kiparskih detalja, a na zapadnoj i južnoj strani su najizraženiji. "Kraljevski (zapadni) portal" predstavlja hrišćansku istoriju, dok desni, južni portal prikazuje scene Hristovog rođenja i mladost, a u timpanonu se nalazi skulptura krunisane Device s Hristom, koju okružuju sedam srednjovekovnih umetničkih veština - gramatika, retorika, dijalektika, aritmetika, geometrija, astronomija i muzika. One su podsetnik o važnosti obrazovanja i katedrale kao mesta učenja. Na severnom portalu se nalaze scene Uskrsnuća i astronomski simboli sezonskih radova povezanih sa dvanaest kalendarskih meseci. Središnji portal sadrži starozavetne kraljeve i kraljice na dovratnicima, kao i apokaliptičnu viziju Sv.Jovana u timpanonu iznad vrata. Svaka figura je vitka i visoka, odražavajući stubove iza, a između su prikazi cveća koji ih uokviruju; ruke su im uz telo, a oreoli okruglasti iza glava, dok su stopala prema dole, dočaravajući lebdenje figura.

U timpanonu stoji prikaz Poslednjeg suda, koji prikazuje Hristovu slavu i koga okružuju četiri apokaliptična simbola evanđelista. Hrist gleda pravo, opominjući promatrače o njegovoj sudbini, jer nastupa poslednji čas. Na arhitravu, ispod timpana, dvanaest apostola su prikazani u četiri grupe po trojica, a svaka grupa je odvojena stubom koji nosi polukružne arkade (koje podsećaju na oreole). Dve spoljne arhivolte sadrže 24 starca apokalipse, a unutarnja 12 anđela (od kojih središnja dva drže Hristovu krunu).

Skulpture na portalima i transeptima su veoma raznovrsne, odražavajući smenu stilova od romanike ka gotici.

Smjena stilova je vidna i u unutrašnjosti katedrale - nema empora, raščlanjeni su zidovi, koji se svode na tri uravnotežena sprata, čime je visiko-gotska umetnost težila većim visinama svodova. Visina je ostvarena konstruktivnim nadsvođenjem krstasto-rebrastim lukovima, koji stoje na snopovima stubova. Ovakva konstrukcija omogućila je postavljanje većeg broja prozora. Iznad prizemnih arkada proteže se horizontalna galerija, sa lučnim otvorima, gde je i mesto visokih prozora. Svetlo prodire kroz vitraže boji celu unutrašnjost izuzetnim koloritom. Vitraži se nalaze na 172 prozora, a rozete su iznad svake bifore, ukrašeni su biblijskim temama. U središtu rozete severnog transepta nalazi se slika Device Marije s malim Isusom, koje okružuje dvanaest manjih krugova sa po 4 golubice i 8 anđela. Dvanaest starozavetnih kraljeva, u kvadratima, predstavljaju Hristove pretke. Dvanaest četvorolisnih oblika ispunjeni su zlatnim ljiljanima, na plavoj pozadini - simboli francuskih kraljeva. Spoljni polukrugovi sadrže dvanaest starozavetnih proroka koji su pandan novozavetnim apostolima. Četiri su duga vitraža ispod rozete, središnji predstavlja S.Anu s mladom Devicom, na levom su sveštenik Melkizedek i kralj David, a desno je kralj Solomon, sa sveštenikom Aronom.



Katedrala Šartr je poznata po Misteriji Crne Madone. Ovo mesto poznato je kao hodočašće još iz prethrišćanskog doba, a i danas ga posećuju mnogi vernici zbog njegovih čudesnih sakralnih objekata Monumentalni sakralni objekat - vidno hrišćanskih elemenata i sadržaja, unutar zidina krije tajne koje povezuju ovo mesto s tradicijom drevnih druida i kultom Svete ženstvenosti.

Već samo mesto gde se nalazi katedrala Šartr predmet je intriga i kontroverzi. Iako je vekovima jedan od simbola francuskog hrišćanstva, mesto gde se nalazi ova čuvena građevina imalo je važnu ulogu još u prethrišćanskom periodu. Jedna od brojnih tajni krije se u činjenici što njeni koreni potiču još iz vremena kad su druidi, keltski sveštenici Britanije i Galije, na ovom mestu

izvodili svoje religiozne obrede. Pre pojave hrišćanstva, ovo mesto bilo je centar hodočašća jer su vernici dolazili da se poklone Crnoj Devici, koja je i danas glavni simbol katedrale.

Druidi su, naime, poštovali kult Majke boginje – zaštitnice, a veruje se da su rani hrišćani upravo tu pronašli neku od statua koje su ih inspirisale da nadgrade drevnu druidsku legendu o devici koji će roditi dete za dobrobit sveta. Čini se da su hrišćani poistovetili druidsku Majku boginju s Devicom Marijom, te da je to postalo osnova budućih ideja za izgradnju veličanstvene katedrale na ovom mestu.



Istorijska činjenica jeste da su hrišćani, pa i pagani pre njih, po pravilu „otimali“ bivšim religijama sveta mesta, naročito hramove. Tako je bilo i s katedralom Notr Dam Šartr, što

potvrđuje orijentacija crkve prema severoistoku – potpuno atipična za rimokatoličke građevine, ali i podzemne prostorije, te bunar ispod građevine.

Prvi hrišćanski hram na brdu u Šatru izgrađen je u 4. veku n. e., tokom vladavine cara Konstantina. Iz tog perioda datira najmanje pet katedrala u Šatru, a sve su povezane s kultom Device Marije, koja je otad i zvanično zaštitnica mesta. Otad datira i najveće blago crkve – komad tkanine Sancta Camisa (Sveta košulja), što je, kako se veruje, deo haljine koju je Devica Marija imala na sebi kad je rodila Isusa...

Katedralu u Šatru, ima dve "Crne Device" - prva, u kripti, sa izražajnim nazivom, "Bogorodica Podzemna", sedi na tronu na čijem postolju je naziv "Virgini puriturae". Druga, napolju, zvana "Bogorodicom od Stuba", zauzima središte niše ispunjene eksvotovima u obliku rasplamsanih srca. Ona je predmet obožavanja velikog broja hodočasnika, 'kameni stub koji joj služi kao oslonac bio je izlisan jezikom i zubima njenih vatrenih obožavatelja, poput stopala Svetog Petra u Rimu ili kolena Herkula koga su pagani obožavali na Siciliji.'

U hermetičnoj simbolici, crne device predstavljaju provorodnu zemlju, zemlju koju umetnik mora da izabere za sadržinu svog velikog rada. To je prvobitna materija u mineralnom stanju, takva kakva iskrsava iz metalonosnih naslaga, duboko zakopanih ispod stenovite mase. To je, kažu nam tekstovi, crna supstanca, teška, lomljiva, trošna sa izgledom kamena i može se drobiti u sitne komade kao kamen.

Nekada su podzemne odaje u hramovima služile kao boravište Izidnim kipovima koji, od uvođenja hrišćanstva u Galiju, postadoše "Crne device" koje narod okružuje naročitim obožavanjem. Njihova je simbolika identična- i jedne i druge na svojim postoljima pokazuju slavni natpis: "Virgini puriturae", Devici koja će biti obremenjena. Egipatska boginja Izida u oči začeca je u astrološkoj teogoniji atribut Device koju mnogi spomenici pre hrišćanstva označavaju imenom "Virgo partitura", to jest zemlja uoči oplodjenja i koju će sunčevi zraci ubrzo oživeti.



Na podu katedrale u Šartru nalazi se lavirint u kom postoji samo jedan put do cilja. Ovaj lavirint imao je praktičnu namenu tokom uskršnje liturgije u 14. veku kada je predstavnik Biskupa hodao do sredine kruga kako bi simbolično ubilo "Satanu". Ovaj čin je zapravo predstavljao simboliku pobeđe čoveka nad smrću. Danas hodočasnici mogu hodati istim putem jednom mesečno, meditirati i posvetiti svoje telo i dušu Bogu. Replike ovog lavirinta mogu se pronaći u mnogim sakralnim objektima širom sveta. Poput kruga, hrsta i spirale, lavirint je drevni simbol koji postoji u brojnim kulturama.

Uobičajen lavirint je zatvoren prostor s ukrštenim linijama koje na kraju vode do središta. Veruje se da krivudava linija simbolizuje težak život na zemlji, dok središte predstavlja smrt i vaskrsenje.

Ovaj drevni simbol prisutan je i u Hrišćanskoj crkvi. Lavirinti su prikazani na zidovima, stubovima ili podovima brojnih srednjevekovnih katedrala. Nekada su šare na podovima osmougaone, na primer u katedrali u Remsu, na severu Francuske, ali je uglavnom reč o koncentričnim krugovima kao u katedrali u Šartru.

Poput lavirinta u antičkoj Grčkoj, i srednjevekovna katedrala ima jedan ulaz, koji simbolizuje nadu u spasenje. Ulaz znači da pravi hrišćanin ne treba da se plaši večne kazne. Zamršenost lavirinta predstavlja patnje i iskušenje kroz koja moraju da prođu duše dobrih hrišćana u ovom životu pre nego dostignu krajnji cilj: spasenje.

Lavirinti se u crkvama uvek nalaze u sredini broda, blizu zapadnog portala, simbolične prepreke između spoljašnjeg sveta i božje kuće. Kod većine lavirinata ulaz je okrenut prema zapadu, to jest ka carstvu mrtvih. Prema Prvoj knjizi Mojsijevoj u Bibliji, Rajski vrt se nalazio na istoku - okrenut u pravcu izlaska sunca. U grčkoj mitologiji kapije Hada - carstva mrtvih - nalaze se na zapadu gde sunce zalazi.

Ako vernik prati zavojite staze lavirinta, može pobeći iz tame zemaljskog života i krenuti prema božjoj svetlosti. To je, međutim, dugo putovanje! U pojedinim obredima, vernici prolaze kroz hodnik lavirinta na kolenima da bi saosećali s Isusom Hristom, koji je tako hodao do Golgote. Zbog toga se neki crkveni lavirinti nazivaju "put u Jerusalim".





Vicki

SUSRET U ROTONDI

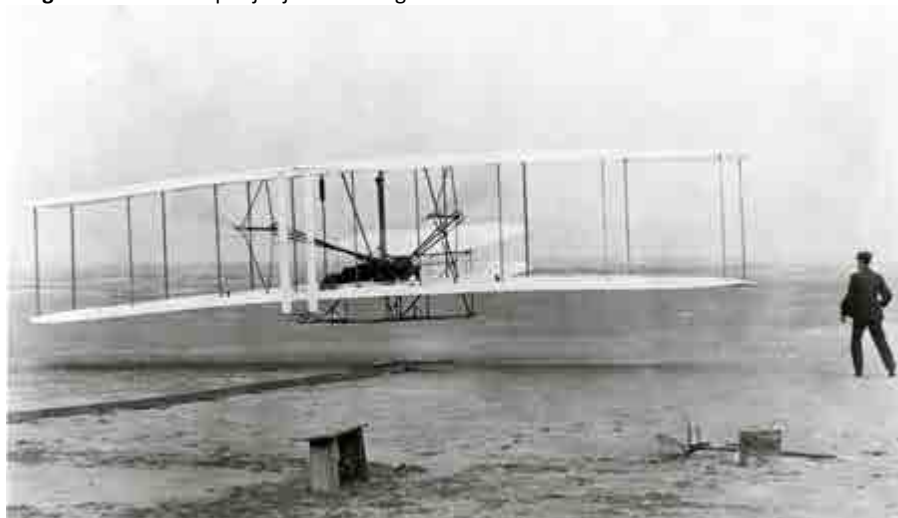
PROLOG

Krajem XIX veka u posetu skromnom koledžu u Daytonu – Ohio, dolazi **poznati Biskup** rodom iz istog grada. U neobaveznom razgovoru brojna pitanja, od kojih se jedno odnosi na procenu **mogućnosti RAZVOJA** tehnike u nastupajućem XX veku. Biskup izjavi kako su sva čuda nauke i tehnike **već pronađena** i kako će u sledećem veku samo biti ponavljane tehničke rutine, u izčekivanju “sudnjeg dana” koji će doneti tek 2000. godina. **Upravnik koledža**, inače profesor fizike primeti : “ Uz dužno uvažavanje Preuzvišeni, biću tako slobodan da predpostavim da će nam već **početak novog veka** doneti ispunjenje vekovnog

čovekov sna – da će čovek konstruisati mašinu kojom će - POLETETI !!!” Biskup iskoči iz takta – skoči iz fotelje i glasno uzviknu : “Samo budali nije jasno da jedino ANĐELI mogu leteti !” - pa “izlete” u mračnu i hladnu noć...

Poznati buskup iz Daytona – Ohio prezivao se : Rajt (Wright)

Njegovi sinovi **Willbur** i **Orvill** su iznad slanih močvara jezera **Kitty Hawk - 17.12.1903** prvi put u istoriji POLETILI motornim avionom sopstvene konstrukcije i postali PIONIRI američke avijacije !



ZADUBLJENI NAD SATURNOVIM KVADRATOM

Kada sam doskočio na **zapadno** stepenište nebeske Vile Kapra iz Vičence, pošto sam prethodno ispao iz Rajtovog (inače) dvoseda **FLAYER 1** u kovitu, začuh poluglasan dijalog u ugaonoj sobi kosmičkog modela ROTONDE : “ Andrea MATEMATOKOSE, Majstore iz Vičence, diko i pameti Bratstva

Zlatnih (crnih) brojeva, znaš li šta je Bogdan* o Tebi doslovce napisao još davne 5963 - kaže ovako “... tihi i ćutljivi Paladio, nije umeo, počne li jednom da gradi, da se zadrži tamo gde bi i mnogi od njega neuzdržaniji pametno stali !” – pa **progovori** nešto, ako Boga znaš - ne pamtim kad sam Ti poslednji put čuo glas ! “ – zavapi Neca, a onda se naglo okrete ka meni, **osetivši** da im prilazim. Ja sam im prilazio, ali koraci moji **nisu** se čuli

...

“Pa Brate Marine, eto nama i Tebe...” (progovori polako Neca očiju punih suza)

- a onda zabrza da zabašuri suze – **ako si došao na tartar biftek** – bojim se da to ovde neću moći da Ti napravim. Ovde naime nema ramsteka a o incunima da i ne pričam. **Nema hrane** u onom smislu reči kako ti to poznaješ. Međutim ima još mnogo stvari **kojih ovde NEMA** – a to će Ti se, nadam se - **svideti**. Nego, izvinjavam se – da vas upoznam ... **Paladio Andrea** – majstor iz Vičence – moj drug iz najranijeg detinjstva **Marin** ... Još kao srednjoškolci smo se oduševljavali **magijom brojeva**. Paladio **stvarno** samo promrmlja nešto sebi u bradu. Bakteriofob mi nije **ni ruku pružio !?!**

Bio sam strašno uvređen pa se okretoh Nenadu :

“Dobro Neco, pre nego što mi kažeš šta će mi se to svideti **zato što ga nema**, reci mi kako je ovolika “kućerina” kao što je Rotonda - stigla ovde ?” “Vrlo jednostavno, to Ti je pitanje **režima prijema**.** Svako od nas, kad mu dođe vreme da se seli na večni Istok ima neki BILANS za sobom. Ono čime veruje **da je ostavio trag** ! Ali Gospod ima svoje “resorne” oficire koji Te ovde **dočekuju**. Pa Te onda pita (ako si graditelj kao Andrea) šta si Ti tamo dole gradio?” “Vićentinsku baziliku ...” – kaže Paladio – a oficir prigovara : “Od budave cigle još kad si je ugrađivao – zato se sada raspada – **to Ti se ne piše !!!**” “Napravio sam **Lođu dei kapitani** sa tremom na tri moćna luka koja drže ...” oficir upada podsmešljivo “... drže dva i tri ftraljja prozorčića na spratu...” – pa hladno dodaje : **“Ni to ti se ne piše !!!”**

“ Sagrađio sam dakle **ukupno 33 vile** najčuvanijim mletačkim porodicama, a neke od tih vila stigle su i do Alpa. I za razliku od bivše Većnice, sada bazilike za koju Ti misliš da je “zapušila i ugušila” ceo središnji trg Vičence, sve su mi vile postavljene u široke – prazne – **beskrajne vidike ...**” “ **E vidiš to Ti SE PIŠE !!!** A znaš li zašto ? Ti si svojim opsesivnim pitagorejskim porivom svakog od svojih naručilaca premerio i razmerio, a onda svakome po NJEGOVOJ MERI napravio kuću, nadkuću – **kuću hram** ! Kad su oni prihvatili kuću sagrađenu na magiji brojeva – kvalifikovali su se kao **PROSVETITELJI renesanse**. Njihove kuće su ušle u sve svetske udžbenike arhitekture. Formula Broja velikog, Tvoja **tajna majstorska**, koju si usavršio za svaku od tih kuća - čini Tvoju arhitekturu veličanstvenom, **iznutra – u sebi grandioznom** – jer si tragajući mučno i neumorno za nepobitnom **formulom** svake pojedine kuće – sebe iznutra neprekidno usavršavao!!! **Ugrađio si se** upravo u prostor koji je

Gospod ostavio svakom od nas da **malo POPRAVIMO** haos oko sebe na Zemlji. Sa druge strane – znam ja i Tvoju tajnu **ličnu dramu** :” Antički mit ispričan je grandiozno, **u kamenu**, a kao što znamo, Ti si ga renesansni majstore “prepričavao” u lošoj opeci, jer su Vićentinci bili škrti i siromašni, a sem toga ni u Vićenci, ni u okolini nigde dobrog kamena nema.” * Zato mi reci koju od pitagorejskih vila (predpostavljam kamenih) **BIRAŠ ?**” “**Rotondu** – naravno, iz 1567 godine jer su Kaprijevi bili široke ruke.” – odgovori Paladio vidno polaskan neposredno iznetim pohvalama ...

“Tako je dakle došao Paladio i sa njim Rotonda – a Ti Brate Neco ?” upitah.

Ja sam Ti kao što znaš - od rođenja **teži slučaj**. Roditelji stalno u sporu, mlađi brat uvek u nedogovoru. Povlađivao sam svojim slabostima, pio i zdravlje uništio, ali nikada mrava **nisam zgazio**. Sve što sam radio – radio sam sebi o glavi. Prosto kad je došlo vreme da se preselim – samo su se predamnom raskrilile dveri i pred njima je stajao onaj sa kojim bih najviše voleo da provodim vreme. Ovaj mrgodni majstor sa riđom jarećom bradom, u ogrtaču od istog ovog ljubičastog brokata, preterano pompezno i široko razmahujući rukama, pošao mi je u susret (nećeš mi verovati) **zarglio me** i pozeleo dobrodošlicu i čak mi na uvo šapnuo : “Znam da bi Te možda malo više obradovao Pitagora, ali on čeka nekog svog drugog učenika da se preseli – a Ti i ja ovde imamo posla još za nekoliko života.” Ja dakle nikoga nisam video, pa ni V.:G.:S.:S.:, ali odmah sam **razumeo** da mi je on dodelio onoga ko bi me najviše obradovao, zbog toga što se na Zemlji nisam ni o koga ogresio.

Razmisli malo : “Šta pre svega znači **broj TRI ?**”

“Da se čovek sastoji od tela, duše i duha.”

“Eto vidiš - telo dakle ide u prah i pepeo od koga je postalo. Po Tvoju dušu dođe Tvoj najbolji drug, koji je već prešao! Ono što je ostalo je DUH – i to smo mi koji se ovde skupljamo vo vjeki vjekov – AMIN ! Sad ću Ti reći čega sve ovde **nema** – pa će Ti sve biti **mного jasnije**. Nema hrane, nema pića, ali nema ni hijerarhije, nema škole, nema autoriteta - nema potrebe za onom Tvojom poznatom opsesijom da je dovoljno dobra škola ona, koja Ti kad nešto ne znaš - **POKAŽE** gde to da tražiš. Ovde sve što **želiš da znaš** dobijaš trenutno – brže pretraživanje nego na hard disku, brže nego na Internetu - **brzinom misli** – evo vidi : Neca podiže desnu ruku u visini svojih očiju i u njoj se stvori blješteća maglena kugla bez lika, ali iz nje progovori jedan ubistveno monotoni glas umornog profesora :

“Da li **tečnost kroz slavinu** protiče laminarno ili turbulentno zavisi uvek i isključivo od odnosa koeficijenata : količine protoka vode po jedinici poprečnog preseka slavine koji je promenljiv i koefijenta rapavosti unutrašnjeg zida slavine - koji je konstantan. Odnosno ako slavinu odvrnete toliko da prvi koeficijent ne prelazi vrednost drugog – voda teče u mlazu “laminarno”, ali čim slavinu otvorite toliko da koeficijent količine protoka, pređe koeficijent rapavosti zida slavine – voda počinje da se uvija u mali vir i teče kako ... tur ... turbu ... turbulentno ...” Nenad je zapanjeno gledao kuglu u svojoj ruci, a zatim spusti ruku i grohotom se nasmeja.

“Dakle Brate Marine, kao što si video pokazao sam Ti odjednom mnogo više stvari nego što sam mogao i da predpostavim. Najpre duh, kao što smo rekli, nema potrebe ni da jede ni da pije, a ja sam kao što znaš više nego voleo **dobru kapljicu**. Sa druge strane “RETORTA ideja” koju sam hteo da Ti demonstriram, ili preciznije rečeno taj **rezervoar** kolektivnog pamćenja evropske civilizacije (gde su sva znanja) – ili najpribližnije jeziku onoga sveta iz koga ti dolaziš - **virtuelna arhetipska biblioteka** (i to ne samo knjiga) kao što sam i ja sada prvi put ustanovio – može biti prevarena – ili da kažemo blaže “zavedena” Ovde je sjajno što Ti je trenutno sve **potpuno jasno** bez objašnjenja. **Šta se naime desilo ?**

Kad sam hteo da Te zapanjim **brzinom reakcije**, nisam trenutno smislio nijednu temu koja bi **Tebe** zanimala – recimo najprozaičnije : “Kako je izgledala Paladijeva “buđava cigla”? Pošto se nisam **potpuno FOKUSIRAO** - u tu prazninu “ubacio” se moj trenutni “avetinjski” osećaj da sam ŽEDAN i sistem je (pošto duhu ne treba tečnost) počeo da “recituje” jedno najobičnije predavanje studentima **hidro – dinamike**, koje ne treba sada ni Tebi, ni meni, ni Andrei ...

“ Stvarno **gde nestade Maestro** – nisam ni primetio da ga nema ? “

A, to je posebna priča. Vidi sad - mi smo došetali nazad do zapadne kapije, na koju si Ti ušao. Sad možeš da ga očekuješ sa desne strane. Po mom računu sad je od prilike negde u 6. brzini – u **solarnom smeru**. Naime, kao što si video sa Andreom nije baš jednostavno RAZGOVARATI – ali on ima neke svoje “praktike”, veštine i rutine koje su više nego **rečite**. Kad mu proračuni idu “kao po loju”, kad mu se **brojevi slažu i sporazumevaju**, on šeta u spoljnom krugu Rotonde – u solarnom smeru – sve brže i brže, kao da se u njemu “otkačio neki feder” koji ga tera da radi dvostrukom, pa trostrukom brzinom ... uostalom ZNAŠ - kao Tvoj “nemogućić šegrt”. Ali treba da ga vidiš kad se desi da mu se **brojevi posvađaju**, zažamore da ih i ja mogu čuti, **neće - pa neće** da se upare – onda Ti grešni Paladio naglo promeni smer i u **lunarnom smeru** obrnuto od kazaljke na satu, tako se vuče kao “prebijen” da ga ne bi prepoznao. Kao da odjednom ima 20 godina više i samo mu još štap nedostaje.”

“Čekaj Neco, nešto nisam razumeo – **Andrea i dalje projektuje** – za koga ? “

“E to Ti je ono zbog čega sam JA DODELJEN NJEMU : da me nauči da vladam svojim strastima i slabostima. To što je on nastavio da projektuje, nema više veze sa profanom gradnjom. Njegove 33 vile dole bile su samo prijemni ispit za šegrta u njegovom Bratstvu Zlatnih crnih brojeva.* Treba da vidiš **njihovu** inicijaciju. Oni bukvalno mlata po glavi adepta **mistrijom** dok ne počne da jauče i to onom duplo većom od obične kakvu drži Andrein tučani spomenik na glavnom Vićentinskom trgu. To se kod njih zove gradnja samoga sebe, recimo prosto “samousavršavanje”- ili ZALUDGRADITELJSTVO i ono je ne doživotni – nego **večiti zadatak**. Paladio je još na Zemlji postao Matematikos najvišeg reda – **ali to je tek početak ...**”

“Dobro onda, mogu li ja konačno da saznam šta ste vas dvojica u mom snu pre godinu dana “bistrili” nad Pitagorinim magičnim kvadratom SATURNA?”

4 9 2
3 5 7
8 1 6

"Pa možeš neke osnove ..." – odgovori Neca polako, "mada bi nam bilo mnogo lakše da metafore i matrice samo **izčitamo** kada bi nam ovde bila čuvena Paladijeva pitagorejska **računska mašina** - SIDERALNI VOLUJSKI TOČAK ... Ovako "peške" možemo samo da saberemo osnovno : "Magični je **svaki kvadrat** čiji je zbir brojeva po svim kolonama, redovima i dijagonalama jednak". Ovaj kvadrat 3x3 (9) je Saturnov, onaj od 4 Jupiterov, od 5 Marsov, od 6 Sunčev, 7x7 je Venerin, 8 Merkurov i od 9x9 - Mesečev.

Ovaj za koji pitaš 3x3 ima u svim pravcima **zbir 15**, i po Bušeu se pripisuje Apolonijusu iz Tijana (na bazi manuskripta iz VIII veka) na osnovu čega se uspostavlja veza sa Vizantinskim đakom Maksimom Planudom. Inače Virt tvrdi da kvadrat 3x3 "...ima veze sa **"izšpartanom pločom"** Ispisana na ploči, **masonska azbuka** sa svojih 18 slova obrazuje magični kvadrat od 9, ... u kome svaki podeok kvadrata sadrži po 2 slova, što omogućuje sve moguće vrste numeričkih spikulacija sa "trostrukom trojkom." ***

"Čekaj malo Neco, pomenuo si neku **računsku mašinu**, pa preskočio. To je **krajnje zanimljivo**, voleo bih da je vidim – i gde je uopšte nestala ?"

"Pa to ti je bio Andrein uslov da mu sa Rotodnom presele i tu mašinu, koja inače nije pripadala vili, nego je bila na plafonu njegove radionice u Vičenci kao glavni alat ... Ovdje je Paladio to postavio u središnjoj sobi – dođi da vidiš! Dakle plafon je – okrečen kraljevski plavom, a po njemu su iscrtani zlatno žutom bojom (nadam se da prepoznaješ) svi zvezdani sistemi nebeskog svoda - ceo Kosmos !

E sad ono što nedostaje - to je u centru nebeskog svoda obešen - zapravo **običan točak** za volujska kola, koji međutim sa svojih 12 paoka predstavlja ZODIJAK – odnosno 12 nebeskih zvezdanih Kuća. Jedan paok bio je okovan srebrom i imao crvenu tačku – veličine dukata na sredini i on se ponašao kao **kazaljka**. Dole se nalazio čerkr za upravljanje ovim vrlo složenim mehanizmom. " Navije li Andrea dole čerkr, on tada prenosi ove okrete preko niza drvenih točkića, natega i zupčanika – pa se tiho, bez škripe pokrene volujski točak "na nebu", počne polako da se vrti i vrteći se, krene da se pomalo pomera u stranu. U stvari, težištem svojim prati u vazduhu razne zamišljene ELIPSE ..."* koje služe majstoru da bez mnogo računanja zodijački znak svakog naručioca - smesti "fizički" u kosmičko polje koje njemu

najviše odgovara – uključujući Hiparakovu teoremu o **Nebeskom gradu** koji se deli na 4 kvarta.

Ali jednog dana – pre par godina dođe Pitagora i reče : "Paladio - čujem da je medju onim što TI SE PIŠE bila i **ova naprava** – koju si napravio na osnovu moje matematike. Meni imponuje to što si poklonik SIDERIZMA – uverenja da položaj Zvezda i njihov uzajamni odnos imaju uticaja na biljke i životinje – pa i na naše ljudske živote. Ako si ovu spravu koristio još i za GONIOLOGIJU (teoremu o "govoru uglova") vrhunsku disciplinu **kosmologije** – onda moram da je odnešem u svoju radionicu i proučim. Obećavam da ću Ti je vratiti – kad dođe moj Učenik !

To mi je Andrea ispričao čim sam došao - kao **razlog** zašto ne ulazi u središnju sobu Rotonde – dok mu se ne vrati alat!

Konačno brate Marine, sada kada si video sve ovo, reci mi zašto si hteo baš mene da UVEDEŠ U LOŽU u kojoj ni Ti nisi bio - PRE nego što sam se ja preselio?" "Slušaj Neco, to je stvar koju bojim se nisam umeo ni Braći da objasnim, a ne mogu ni Tebi da prepričam – ali mogu da Ti pokažem. To Ti je bilo potrebno – to bi ti pomoglo. Postoji li način da dovedeš i Paladia ovamo u središnju sobu? " **Andrea je već čuo i sam došao.**

Zamolio sam ih da napravimo mali (tročlani - trougaoni) Bratski lanac po našem ritualu. Potpuno nesvesni koliko do tada nismo imali nikakvu težinu – kako su nam se **ruke spojile** - osetili smo takvu težinu koja nas je prikovala za pod, protok energije takvom **brzinom i silinom**, da su samo sevale varnice kao u Teslinim eksperimentima, a ja sam tada teatralno rekao : **"Ovo vam je draga Braćo BRATSKI LANAC – sinergija koja vam omogućuje da postignete sve što ste ikada poželeli u životu..."**

U tom trenutku između nas počese da se kovitlaju prozračni mehurići kao najsitnije granule koje ubrzo satvoriše oblik i telo Pitagore koji je iznad glave držao Andrejin točak – lako ga, kao pero "gurnuo" prema gore i kad je ovaj došao **do svoje pozicije** - trenutno se zapertlaše zatege oko točkića i zupčanika. Pitagora progovori : "LOGOS je beskrajna uređenost – a GNOSA se mora slediti

dok postojimo ... VELIKI BLJESAK I Pitagora NESTADE !!! ...

EPILOG

Osetio sam na čelu silnu vatru, kao žeravicu ... Kad sam se probudio, shvatio sam da je oštar zrak visokog letnjeg jutarnjeg sunca "pržio moje čelo". Dok sam ustajao sobu ispuni meki prozukli glas Paladia Andree : " **Pitao si brate moj Pitagorejski – ZA KOGA ja i dalje "projektujem" ?**

Pa za sve vas koji ste se opredelili da **neprekidno** učite. Jer vi znate da

SVAKO ZNANJE SAMO PROŠIRUJE GRANICE NEZNANJA :

Ako je recimo Tvoje znanje predstavljeno **POVRŠINOM** ovog malog **plavog** kruga, veličine tanjira – onda je **PLAVA** linija, kružnica, obim kruga - **granica** onog što ne znaš !

Ali ako je površina velikog **crvenog** kruga, veličine točka - jednaka sumi svih Tvojih znanja, Onda je **CRVENA kružnica** - **dodirna linija** sa onim o čemu nemaš pojma !

ŠTO VIŠE ZNAŠ - SVE TI JE JASNIJE KOLIKO NIŠTA NE ZNAŠ !!!"

* Bogdan BOGDANOVIĆ : "ZALUDNA MISTRIJA" – NOLIT – Beograd – 1963 – Biblioteka "ORFEJ"

** Marin RAJKOVIĆ: "PROBLEMSKI OKVIR ARHITEKTONIKUM" – Kultura 44/79 - Beograd – str. 135-159

*** Danijel LIGU : "REČNIK SLOBODNOG ZIDARSTVA" – PAIDEIA – Beograd – 2001



TRISTOGODIŠNJICA

Sedim tako, i razgovaram, sa jednim dobrim starim Bratom, i mada smo iz različitih objedijencija, uvek nadjemo zajedničke teme za priču.

Možete pretpostaviti da u poslednje vreme često razmatramo značajnu temu za Slobodne Zidare tokom čitave ove godine- tri stotine godina savremenog Slobodnog Zidarstva. Posmatramo ovu godišnjicu sa različitih stanovišta- on je nešto više tradicionalista, ja sam iz liberalne opcije, neka gledišta nam se poklapaju, negde se razilazimo, ali smo uvek blizu jedan drugome.

Slažemo se obojica da je Slobodno Zidarstvo nesumnjivo starije od ove tristogodišnjice koja će se obeležiti širom sveta. To, da je starije, odnosi se i na one mutne tragove u nedovoljno istraženim periodima, o kojima obojica sumnjamo da ćemo ikada i pronaći štogod sigurno i dostojno pravog istorijskog izvora. Odnosi se i na ono vreme koje prethodi tristogodišnjici, a o kome postoje pouzdani pisani tragovi, bilo kao redovna evidencija u Škotskoj, ili pojedinačni tragovi u Engleskoj... ali iz kojih se nedvosmisleno vidi da je Slobodno Zidarstvo postojalo i pre ovog značajnog jubileja.

Slažemo se, dakle, da ovom tristogodišnjicom ne obeležavamo nastanak Slobodnog Zidarstva uopšte, nego jedan značajan korak u njegovoj modernizaciji, u stvaranju jednog modernog oblika koji je omogućio širenje i uspon zahvaljujući definisanju organizacije i metoda rada. Ne raspravljamo previše o tome šta bi se dogodilo da nije bilo ovoga-to je domen nezahvalnih spekulacija. Tek, čvršće ustrojstvo, osmišljen i osavremenjen način ritualnog rada, nov oblik organizacije, sve su bili koraci koji su doprineli popularnosti i brzom širenju Zanata tokom osamnaestog veka.

I kao što biva, taj isti osamnaesti vek doneo je na jednoj strani uspon, a na drugoj strani javljanje divergentnih tokova u okviru Slobodnog Zidarstva. I tu se slažemo obojica, postojali su stari naspram novih, manje ili više ezoterični naspram filozofski i simbolički raspoloženih, viteški i templarski orijentisani Slobodni Zidari pored onih koji su imali jednostavno građansko zaledje. Uz neosporan prosperitet, pojavile su se ozbiljne nesuglasice medju različitim objedijencijama, Velikim i drugim Ložama, medju onima koji su praktikovali različite rituale. Spolja, oni koji su to sve posmatrali, doživljavali su kao tajanstveni svet ujedinjenih zaverenika nejasnih namera, a nije bilo tako... ali to nam govori da je ovaj razvoj istovremeno

privukao pažnju profanih i da to interesovanje traje do današnjih dana.

Devetnaesti vek je doneo još neke veće razlike, koje su se ispoljile osobito kako je vreme odmicalo. Tako su u Francuskoj počeli da primaju u Lože one koji su odbacili verovanje u bilo kakvo Vrhovno Biće, ili u Velikog Arhitektu Svemira, iako je u Andersonovoj konstituciji jasno pisalo stanovište o ateistima... o kojima moj Brat, iz one druge objedijencije dodaje i određeni pridev, tamo postojeći... e tu naša rasprava zna da postane onako ozbiljnija. Naravno, obojica smo naučili tokom svih ovih godina da zauzdamo strasti, da se ne srdimo jedan spram drugog, ali se svakako malo čvršće povučemo u sopstvene rovove. On sa malo manje razumevanja govori o ovoj pojavi, ja se pozivam na učene filozofe, kao što je Lord Verulam, Frensis Bekon, koji je govorio- ja to pomalo po sećanju- da ateizam ne oduzima čoveku ni urodjenu blagost, ni rasuđivanje, ni zakone, ni filozofiju, te da stoga ne ometa njihovo moralno i svako drugo usavršavanje. Sebe u ovim razgovorima doživljavam kao nešto otvoreniju stranu, da tako kažem, a to i nije čudo, jer sam ipak iz jedne liberalne opcije. Sklon sam da zamrsim priču, jer, iako imam razumevanja za ovo ateističko stanovište, radim u Loži koja se uvek otvara u ime Velikog Neimara Svemira. Sad, o ovome može da se diskutuje naveliko i naširoko, i to je priča kojoj nema kraja... meni je draže, ustvari, da razmišljam kako je došlo do ovog divergentnog pogleda na suštinska slobodnozidarska pitanja tokom proteklih tri stotine godina. Mora biti da je to uticaj profanog sveta na Slobodno Zidarstvo, jer je taj uticaj nesumnjiv, iako o njemu ne govore previše ni sami Slobodni Zidari, a ni oni koji vole teorije zavere, pa hoće da kažu kako mi utičemo na svet oko sebe ekskluzivno i trajno; ali mislim da ozbiljna analiza uvek pokaže dvosmerni uticaj, jer je, iako nesumnjivo uticajno i u nekim slučajevima avangardno, Slobodno Zidarstvo tek jedan od tokova misli i duha medju ljudima, i obojica, mada iz različitih objedijencija, složimo se da treba imati meru i uvid u stvarnu poziciju medju ljudskim tvorevinama u istoriji, i da se treba oslobadjeti elitističkih stanovišta.

Taj isti devetnaesti vek doneo je i definitivno učešće žena, Sestara, u Slobodnom Zidarstvu. I to je bio tektonski poremećaj, korenito odstupanje u odnosu na Andersonovu konstituciju. Moj dragi Brat, verovatno stoga što je iz jedne konzervativnije objedijencije, ima o tome rezervisan stav. Ja

potpuno podržavam ovakav zaokret, budući da dolazim iz liberalne a još i mešovite objedijencije. Ako hoću da budem radikalniji u priči, pa još malo i da podgrejem emocije, pitam se glasno kako to da primanje Sestara nije bila praksa od samog početka Slobodnog Zidarstva uopšte, a i pre tri stotine godina, kada je izvršena ova značajna reforma u samoj njegovoj srži. Jasno je, doduše, i meni, a i njemu, da je to svakako rezultat ondanjeg stanja- još jedan dokaz koliko je aktuelni pogled na svet definisao Slobodno Zidarstvo spolja- ali ja volim da razmišljam o promenama, koje su neminovnost i onda a i sada. Kao liberalna struja često potenciram ovakav stav, i blagonaklono gledam promene, naravno, kada su smislaone i kreativne.

I čitav protok vremena, tih tri stotine godina Slobodnog Zidarstva, pitamo se, dokle su doveli Slobodne Zidare do ovog momenta? Dokle je stigla gradnja Hrama, pokušavamo da dokonamo? Jesu li postavljeni temelji u živoj steni, jesu li podignuti zidovi, stoji li krov, čuje li se glas Velikog Arhitekta Svemira u tome Hramu? Da li je ova gradnja zajednička, da li je opšta, da li osim zajedničke gradnje postoji paralelno i individualni rad na gradnji sopstvenog Hrama, svako Slobodnog Zidara ponaosob? Vрати se moj brat, mada iz jedne druge objedijencije, priči o Solomonovom Hramu u antičko vreme, kaže, taj Hram je bio jedini pravi Hram, jer su samo u njemu odzvanjale reči Boga živoga jednom godišnje, a drugi Hramovi onog vremena bili su samo replike koje su održavale simboličke procesije, kao eho ovog istinskog glasa... pitamo se obojica da li u ovoj priči postoji opet neki kod, nešto što tek treba da razumemo... taj odnos opšteg i pojedinačnog u Slobodnom Zidarstvu, prilično je neobična priča, jedan zadatak po sebi za svakog ko se ozbiljno prihvati Rada.

Stanemo tako, posle nekog vremena sa pričom. Razmislimo malo o onome što smo rekli. Naučili smo da je put sastavljen od bar nekoliko koraka.

Tako će, posle jedne pauze, moj Brat, taj, iz druge objedijencije, da zapita: - Ta tristogodišnjica, ustvari... to je zanimljiva jedna medja... rodila je nešto novo, na osnovu starog, a onda, iz tog novog, izašlo je nekoliko različitih tokova... da sad ne ulazimo u pitanja ko će koga tu priznati, ko će koga prepoznati, prihvatiti ili ne... ali pitanje je, ko sada, i sa kojih i kakvih polaznih i prolaznih uglova gradnje može i treba da obeleži ovih tri stotine godina rada? Da li samo oni koji se nesumnjivo i dosledno drže Konstitucije velečasnog Andersona, i

koji slede rad onih Loža koje su se odvažile na novi korak pre tri stotine godina, makar i u jednom običnom lokalnu? Da li je tih tri stotine godina isti orijentir i za one koji su napustili glavne odrednice ovog toka, pa su počeli da primaju i ateiste, makar i bez prideva, i Sestre, i da menjaju zakone, a poznato je da nas zakoni, na kraju svih krajeva, ipak, čine slobodnim?

Zaboravio sam, međutim, da Vam kažem, dragi i poštovani čitaoci, da smo ovaj razgovor započeli jedne divne večeri, kada je bilo hladno i tiho, i kada se videla svaka zvezda na nebu, a mi smo mogli da posmatramo ovaj prizor zahvaljujući tome što smo sedeli kraj velikog prozora, u polutama, ili u tami od tri četvrtine... i dok smo hvatali misli da procenimo kakvo nam je gledište spram ovih pitanja, učitali smo se nakratko. Dosta dugo smo pričali pre toga, valjda smo se malo i zaborili, ko bi ga znao.

Kako god, pogledali smo kroz taj isti prozor ka vedrom noćnom nebu, pa onda pogledali jedan drugog, pa opet vratili pogled na gore.

Čudno bude, to, kad tako pogledate u jednom smeru u kome se granice gube, um postane zbunjen, a shvatanje tamno. Malo kao da ova naša rasprava izgubi snagu pred argumentima višeg reda, razumeli ih mi ili ne, priveli ih racionalnom ili osetili samo na trenutak kao nepoznatu inspiraciju.

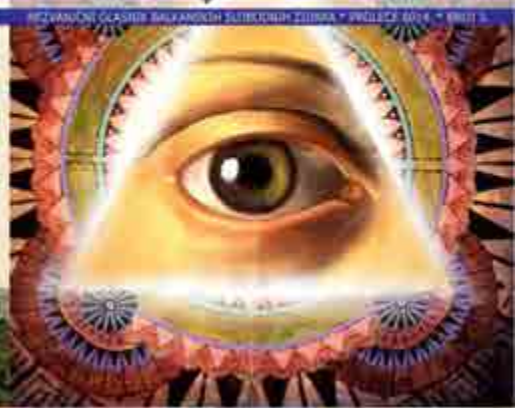
Jednostavno, kao da smo obojica, mada iz različitih objedijencija, u tom momentu razumeli da smo u istom neprekinutom toku koji može da uzme različite smerove, koji su moguće odaljeni jedni od drugih, imaju različite pojavne oblike, ali su uvek suštinski usmereni ka napretku čovečanstva i poštovanju Velikog Arhitekta Svemira.

Svi vekovi koji stoje iza, a i oni koji dolaze, daju nam određenu obavezu, mada i privilegiju, u ovom trenutku, u kome živimo... taj sadašnji trenutak skloni smo da zaboravimo, a vrlo često samo njega imamo istinski.

Stoga, svečano obavezani, možemo da uživamo u privilegiji da radimo u ovom trenutku... tri stotine godina iza, a i onih ispred, ionako su jedan trenutak u Oku Velikog Arhitekta, onoliko koliko je potrebno za jedan treptaj.

Bratski
Tau Qadosh, Misir Loža

MASON MASON MASON



MASON MASON MASON



MASON MASON MASON

